

Hi Court

จุฬารศาลฎีกา

ปีที่ 7 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2563

บทสัมภาษณ์ประธานศาลอุทธรณ์

บทความพิเศษประชาชนและผู้บริโภคในศาลฎีกา

บทสัมภาษณ์อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง

ระบบกฎหมายผู้บริโภคในประเทศไทย

คดีผู้บริโภคที่น่าสนใจ

การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับประเภทคดี
และเขตอำนาจศาลในระบบศาลยุติธรรม

Google Q Suite

เล่าเรื่องจากเมืองนอก

ปกิณกะ: Justice for Justice

รอบรู้จวหอรอบ

บก.ทักษาย

จุฬารศาลฎีกา “High Court” ฉบับนี้เป็นฉบับส่งท้ายปลายปีงบประมาณ 2563 ปกหน้าและปกหลังจึงเป็นรูปอาคารศาลฎีกาในมุมสูงที่หลายท่าน อาจยังไม่เคยเห็น เปรียบเสมือนเป็นภาพรวมที่สรุปจบของปีงบประมาณ สำหรับเนื้อหาหลักภายในเล่ม กอง บก. ยังคงกำหนดให้เป็นเรื่องของหนึ่งในแผนก คดีพิเศษในศาลฎีกา ซึ่งก็คือคดีผู้บริโภคมที่มีวิธีพิจารณาเฉพาะแตกต่างจาก คดีแพ่งทั่วไป และเช่นเคยที่ บก. ได้มีโอกาสสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้งสามชั้นศาล ที่มีคดีผู้บริโภคมอยู่ในอำนาจ ได้แก่ ท่านภพพิสิษฐ สุขะพิสิษฐ์ อธิบดี ผู้พิพากษาศาลแพ่ง ท่านวิชัย เอื้ออังกณกุล ประธานศาลอุทธรณ์ และ ท่านประมวลู รักศีลธรรม ประธานแผนกคดีผู้บริโภคมในศาลฎีกา และได้รับความอนุเคราะห์จากท่านรังสรรค์ วิจิตรไกรสร ผู้พิพากษาศาลฎีกา และ ท่านชาญณรงค์ ปราณีจิตต์ รองประธานศาลอุทธรณ์ ส่งบทความเกี่ยวกับ คดีผู้บริโภคมมาให้ข้อคิดแก่ท่านผู้อ่าน นอกเหนือจากคำพิพากษาศาลฎีกา คดีผู้บริโภคมที่น่าสนใจจากแผนกคดีผู้บริโภคม บทความเกี่ยวกับเทคโนโลยี ฉบับนี้เป็นเรื่องของ Google G Suite ซึ่งเป็นบริการสำหรับการใช้ข้อมูลต่าง ๆ ในรูปแบบของระบบคลาวด์ (Cloud) เหมาะสำหรับผู้ใช้งานภายในองค์กร ที่มีความยืดหยุ่นในการทำงานสูง ผู้ใช้งานสามารถทำงานร่วมกันแบบเรียลไทม์ ออนไลน์ จึงทำงานได้ทุกที่ตลอดเวลาผ่านทุกอุปกรณ์ที่รองรับการใช้งานทั้งหมด ซึ่งเหมาะอย่างยิ่งสำหรับการทำงานในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด 2019 (COVID-19) ในปัจจุบัน สำหรับคอลัมน์ “เล่าเรื่องจากเมืองนอก” ปักษ์นี้ ท่านวิมา ชนลักษณ์ดาว ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา จะมาถ่ายทอด เรื่องราวของการไปฝึกอบรมกฎหมายผู้บริโภคมที่ Queen Mary, University of London ประเทศสหราชอาณาจักรเมื่อปีที่แล้วผ่านปลายปากกา เพื่อจะ สร้างแรงบันดาลใจให้ท่านผู้อ่านสนใจไปอบรมกฎหมายในต่างประเทศบ้าง นอกจากนี้ คอลัมน์ “ปกิณกะ” ยังได้รับเกียรติอย่างสูงจากท่านเมทินี ชโลธร รองประธานศาลฎีกา กรุณาให้สัมภาษณ์ถึงหลักที่ใช้ในการทำงาน ซึ่งให้ผลสัมฤทธิ์ เป็นที่ประจักษ์และก่อให้เกิดการยกระดับการอ่านวญความยุติธรรมของ ศาลยุติธรรมในภาพรวมตลอดมา ส่วนคอลัมน์ปิดท้ายเล่ม “รอบรู้ชวนอร่อย” บก. ขอพาไปชิมอาหารเวียดนามระดับมิชลิน ไกด์ เจ้าดังย่านท่าเตียน หวังว่า คงจะถูกปากถูกใจท่านผู้อ่านมิใช่น้อย ช่วงนี้มีเรื่องราวต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย ขอให้ทุกท่านใช้สติในการดำรงชีวิต บก. เองก็พยายามท่องไว้ในใจว่า “คิดดี พูดดี ทำดี” และนำไปปฏิบัติ เพราะเชื่อว่าจะนำพาให้ตัวเองเป็นสมาชิกที่ดี ในสังคมศาลยุติธรรมต่อไป

mr_ruangsit@yahoo.com

บทความ ข้อความ หรือความเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในจุฬารศาลฎีกา เป็นความคิดเห็นส่วนตัวของผู้เขียน ซึ่งศาลฎีกา และกองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วย

3	ระบบกฎหมายผู้บริโภคมในประเทศไทย
4 - 5	บทสัมภาษณ์ท่านภพพิสิษฐ สุขะพิสิษฐ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง
6 - 7	บทสัมภาษณ์ท่านวิชัย เอื้ออังกณกุล ประธานศาลอุทธรณ์
8 - 9	บทสัมภาษณ์ท่านประมวลู รักศีลธรรม ประธานแผนกคดีผู้บริโภคมในศาลฎีกา
10 - 11	การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับประเภทคดี และเขตอำนาจศาลในระบบศาลยุติธรรม
12 - 14	พิพากษาเกินคำขอในคดีผู้บริโภคม
15	Google G Suite
16 - 17	“เล่าเรื่องจากเมืองนอก”
18 - 19	ปกิณกะ: Justice for Justice ท่านเมทินี ชโลธร รองประธานศาลฎีกา
20	คดีผู้บริโภคมที่น่าสนใจ
21	รอบรู้ศาลฎีกา
22	ถามมา-ตอบไป
23	รอบรู้ชวนอร่อย

คณะทำงาน

บรรณาธิการ : นายเรืองสิทธิ์ ตันกาญจนานรักษ์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางสาวปัญญารัตน์ มีผล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : นางนัตยา ทองสุก

คณะทำงาน : นางสาวภาวิณี สุชีทรัพย์ • นางชนิดาภา ภู่แสด

นางดิษยา มนุสสุ • นายรัฐพล ทองมาก

นางสาวแสงเดือน ยิ่งสัมพันธ์เจริญ • นางพัชรินทร์ นิธิพิเชฐ

นางสาวศุกลภัทร วัฒนราษฎร์ • นางโชติมา อินทธีราช

นางสุภาวดี ภาณุธรรมชัย • นางสาวอัญพัชญ์ จิระพงศ์พิ

นางสาวเนตรนภา นาคปาน • นายสมชาย วรเลิศ

นางสาวรัตติรินทร์ อาริยะวีรากุล

นายสกนธ์ เรืองนุ่น (ออกแบบ, ประสานงาน)

นางสาวพรประภา ทรงฤกษ์ (พิสูจน์อักษร)

ระบบกฎหมาย ผู้บริโภคใน ประเทศไทย

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริโภคสินค้าและการใช้บริการต่าง ๆ โดยจะต้องได้มาตรฐาน มีคุณภาพ และมีความปลอดภัย เหมาะกับการบริโภคสินค้าหรือการให้บริการดังกล่าว รวมไปถึงการแก้ไขเยียวยา และชดเชยความเสียหายให้แก่ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน จากการบริโภคสินค้าและบริการนั้น

กฎหมายที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคในประเทศไทยเริ่มตั้งแต่วัฒนธรรมแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 46 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “สิทธิของผู้บริโภคย่อมได้รับความคุ้มครอง” ซึ่งถือเป็นหลักกฎหมายสูงสุดของประเทศ และนอกจากนี้ยังปรากฏอยู่ในกฎหมายอีกหลายฉบับ อันได้แก่

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่มีหน้าที่คุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคโดยตรงคือพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 กำหนดให้ผู้บริโภคมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย 5 ประการ ดังนี้

1. สิทธิที่จะได้รับข่าวสารรวมทั้งคำพรรณนาคุณภาพที่ถูกต้องและเพียงพอเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ
2. สิทธิที่จะได้อิสระในการเลือกหาสินค้าหรือบริการ
3. สิทธิที่จะได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าหรือบริการ
4. สิทธิที่จะได้รับความเป็นธรรมในการทำสัญญา
5. สิทธิที่จะได้การพิจารณาและชดเชยความเสียหาย

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 ให้ความคุ้มครองในผู้บริโภคด้านสินค้าและบริการทั่วไป ในกรณีไม่มีกฎหมายใดหรือหน่วยงานใดให้ความคุ้มครองผู้บริโภคเป็นการเฉพาะ แต่หากมีกฎหมายที่ให้อำนาจในการคุ้มครองผู้บริโภคไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ก็ต้องบังคับตามกฎหมายฉบับนั้น ตัวอย่างเช่นกรณีที่ผู้บริโภคถูกละเมิดสิทธิเกี่ยวกับเรื่องอาหาร ผู้บริโภคสามารถไปร้องเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเฉพาะเรื่องสินค้าอาหาร

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่มีหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค โดยการเข้าไปควบคุมตรวจสอบ และกำกับดูแลผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าหรือบริการ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรม และได้รับความปลอดภัยในการใช้สินค้าและการรับบริการ โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. กฎหมายคุ้มครองเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยในการใช้สินค้าและการรับบริการ เช่น พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
2. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความเป็นธรรมในการใช้สินค้าและการรับบริการ เช่น พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคในกระบวนการยุติธรรม พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งได้รับความเสียหายจากการใช้สินค้าหรือบริการ โดยกำหนดระบบ วิธีพิจารณาคดีที่เอื้อต่อการใช้สิทธิเรียกร้องของผู้บริโภค จากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งอันเป็นระบบกล่าวหา ให้ศาลมีอำนาจในการค้นหาความเป็นจริงในแบบไต่สวนหาข้อเท็จจริง และมีลักษณะที่สำคัญคือการกำหนดวิธีพิจารณาสำหรับคดีผู้บริโภคขึ้นเป็นพิเศษ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก ประหยัด

รวดเร็ว ไม่เป็นทางการ และสุจริต

หลักการสำคัญและลักษณะพิเศษของกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภค

หลัก *res ipsa loquitur* หรือ *the thing speaks for itself* เป็นหลักของระบบกฎหมาย Common Law ซึ่งแปลเป็นไทยได้ว่า “สิ่งต่าง ๆ ย่อมประกาศตัวของมันเองอยู่” เป็นข้อสันนิษฐานตามข้อเท็จจริงจะยกเว้นภาระการพิสูจน์ให้แก่คู่ความฝ่ายที่ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐานตามข้อเท็จจริง ถึงแม้คู่ความฝ่ายนั้นจะเป็นผู้กล่าวอ้างข้อเท็จจริงก็ตาม และจะผลักภาระการพิสูจน์ไปยังคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งที่ไม่ได้รับประโยชน์จากข้อสันนิษฐาน ในประเด็นข้อพิพาทข้อใดจำเป็นที่ต้องพิสูจน์ถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการผลิต การประกอบ การออกแบบ หรือส่วนผสมของสินค้า การให้บริการ หรือการดำเนินการใด ๆ ซึ่งศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงดังกล่าวอยู่ในความรู้เห็นโดยเฉพาะของคู่ความฝ่ายที่เป็นผู้ประกอบการให้ภาระการพิสูจน์ในประเด็นดังกล่าวตกอยู่แก่คู่ความฝ่ายที่เป็นผู้ประกอบการนั้น (มาตรา 29)

การพิจารณาคดีแบบกลุ่ม (Class Action) ถ้าภายหลังที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีผู้บริโภคแล้ว ปรากฏว่ามีการฟ้องผู้ประกอบการรายเดียวกันเป็นคดีผู้บริโภคอีก โดยข้อเท็จจริงที่พิพาทเป็นอย่างเดียวกับคดีก่อนและศาลในคดีก่อนได้วินิจฉัยไว้แล้ว ศาลในคดีหลังอาจมีคำสั่งให้ถือว่าข้อเท็จจริงในประเด็นนั้นเป็นอันยุติเช่นเดียวกับคดีก่อนโดยไม่ต้องสืบพยานหลักฐาน เว้นแต่ข้อเท็จจริงยังไม่เพียงพอแก่การวินิจฉัยชี้ขาดคดี หรือเพื่อให้โอกาสแก่คู่ความที่เสียเปรียบต่อผู้คดี (มาตรา 30)

คำพิพากษาในคดีที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคเป็นโจทก์ ถ้าจำนวนค่าเสียหายที่เรียกร้องไม่ถูกต้องหรือวิธีการบังคับตามคำขอไม่เพียงพอต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหาย ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยให้ถูกต้องหรือกำหนดวิธีการบังคับให้เหมาะสมได้ แม้จะเกินกว่าที่ปรากฏในคำขอบังคับก็ตาม (มาตรา 39) ในกรณีที่ความเสียหายเกิดขึ้นแก่ร่างกาย สุขภาพ หรืออนามัย และเป็นการพันวิสัยจะหยั่งรู้ได้แม้ว่าความเสียหายนั้นมีแท้จริงเพียงใด ศาลอาจสงวนไว้ซึ่งสิทธิที่จะแก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่เกิน 10 ปีนับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง (มาตรา 40)

ค่าเสียหายเพื่อการลงโทษ ถ้าการกระทำที่ถูกฟ้องร้องเกิดจากการที่ผู้ประกอบการกระทำโดยเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภค โดยไม่เป็นธรรมหรือจงใจให้ผู้บริโภคได้รับความเสียหายหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่มาพาต่อความเสียหายที่จะเกิดแก่ผู้บริโภคหรือกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบในฐานะผู้มืออาชีพหรือธุรกิจอันยอมเป็นที่ยอมรับของประชาชน ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ประกอบการจ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหายที่แท้จริงได้ไม่เกินสองเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด แต่ถ้าค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนดมีจำนวนเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท ให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายเพื่อการลงโทษได้ไม่เกินห้าเท่าของค่าเสียหายที่แท้จริงที่ศาลกำหนด (มาตรา 42)

บทสัมภาษณ์

ท่านภพพิสิษฐ สุระพิสิษฐ์

อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง

ศาลแพ่งเป็นศาลชั้นต้นศาลแรก ๆ ที่มีการจัดตั้งแผนก

คดีผู้บริโภคขึ้นในศาล จึงขอเรียนถามถึงที่มาของการจัดตั้งแผนก

คดีผู้บริโภคในศาลแพ่งว่ามีความเป็นมาอย่างไรครับ

ท่านอธิบดีฯ: คดีผู้บริโภคเดิมก็คือคดีแพ่งที่ไม่มีการแบ่งเป็นคดีผู้บริโภคหรือคดีอะไร จนกระทั่งวันที่ 24 สิงหาคม 2551 พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มีผลใช้บังคับจึงต้องมีการแยกเป็นคดีผู้บริโภค แต่ว่าเรายังไม่ได้จัดตั้งแผนก เพิ่งมาจัดตั้งแผนกเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2554 ซึ่งนั่นคือประกาศ แต่ว่าตั้งจริง ๆ คือวันที่ 30 มกราคม 2556 เปิดอยู่ที่ชั้น 1 ในช่วงแรกให้บริการเฉพาะในส่วนของการรับฟ้อง คดีค้า คดีแรงงาน งานหมาย งานเจ้าพนักงานคดี และการเงินเท่านั้น แต่หมายเลขคดีมีการแยกและบางส่วนของคดีจะไปปะปนกับของคดีแพ่งทั่วไป ส่วนคดีก็ไปเก็บไว้กับทางฝ่ายคดีทั่วไป เมื่อไปรวมกันจึงทำให้ไม่เป็นสัดส่วน เมื่อผมมารับตำแหน่งตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2562 ผมก็ให้แยกออกมาเป็นศาลศาลหนึ่ง เป็นศาลเล็กในศาลใหญ่ ก็หมายความว่า การบริหารทุกอย่างทุกกระบวนการของแผนกคดีผู้บริโภคให้ยื่นที่ตรงนี้

ทุกอย่างจะไม่ไปปนกันกับทางฝ่ายคดีแพ่งทั่วไป

ทำนองเดียวกับคดีจัดการมรดก การทำ

ในลักษณะอย่างนี้จะทำให้ราบรื่น

เพราะมารวมศูนย์อยู่ด้วยกัน

เรื่องสิทธิ์ ต้นทุนจรรยาบรรณ

รองเลขาธิการศาลฎีกา

ประเภทและสถิติคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลแพ่ง มีลักษณะเป็นอย่างไรบ้างครับ

ท่านอธิบดีฯ: ประเภทของคดีผู้บริโภค กรณีที่ผู้บริโภคเป็นโจทก์คือตัวผู้บริโภคฟ้องเองจะอยู่ในหลักร้อยละ แต่กรณีที่ผู้ประกอบการเป็นโจทก์จะอยู่ในหลักพัน คือในปี 2559 ผู้บริโภคเป็นโจทก์มีจำนวน 330 คดี ผู้ประกอบการเป็นโจทก์มีจำนวน 6,245 คดี ในปี 2560 ผู้บริโภคเป็นโจทก์มีจำนวน 599 คดี ผู้ประกอบการเป็นโจทก์มีจำนวน 5,455 คดี ในปี 2561 ผู้บริโภคเป็นโจทก์มีจำนวน 498 คดี ผู้ประกอบการเป็นโจทก์มีจำนวน 6,018 คดี ในปี 2562 ผู้บริโภคเป็นโจทก์มีจำนวน 544 คดี ผู้ประกอบการเป็นโจทก์มีจำนวน 5,957 คดี และในปี 2563 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 26 พฤษภาคม 2563 ผู้บริโภคเป็นโจทก์มีจำนวน 252 คดี ผู้ประกอบการเป็นโจทก์มีจำนวน 1,849 คดี เราจะเห็นในลักษณะว่าสัดส่วนหรือเกณฑ์ในกรณีที่ผู้บริโภคเป็นโจทก์จะอยู่ระหว่าง 300 ถึง 500 คดีเท่านั้น แต่ในกรณีที่ผู้ประกอบการเป็นโจทก์จะมีถึง 6,000 กว่าคดี ซึ่งยังไม่สมเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพราะกลายเป็นว่าไปคุ้มครองผู้ประกอบการมากกว่าผู้บริโภค เมื่อดูสถิติย้อนหลังจะเห็นว่าคดีผู้บริโภคกับคดีแพ่งทั่วไปอยู่ในหลัก 6,000 คดี ต่อ 6,000 คดี ซึ่งพอ ๆ กัน แต่คดีแพ่งอาจจะสูงกว่าเล็กน้อย แต่ 6,000 คดีของคดีแพ่ง จะมีคดีผู้จัดการมรดกรวมอยู่ 2,000 คดี เพราะฉะนั้นคดีแพ่งล้วน ๆ จะมีประมาณ 4,000 คดี ถ้าพิจารณาจนถึงวันที่ 9 มิถุนายน 2563 คดีแพ่งรวมคดีผู้จัดการมรดกมีจำนวน 2,861 คดี ส่วนคดีผู้บริโภคมีจำนวน 2,234 คดี จะเห็นว่าใกล้เคียงกันมาก นี่คือสถิติในภาพรวมจากสถิติที่ทำไว้ตั้งแต่ปี 2559 กรณีผู้บริโภคเป็นโจทก์ฟ้อง อันดับหนึ่งคือซื้อขาย โดยเฉพาะการซื้อขายอาคารชุด ส่วนอันดับสองถึงอันดับห้าจะสลับกันไปมาระหว่างประกันภัย จ้างทำของเช่าทรัพย์สิน (อาคาร) ประกันชีวิต สถานพยาบาลเอกชน ซื้อขาย (อื่น ๆ) สถานบริการความงามและสุขภาพ นิติบุคคลอาคารชุด กรณีผู้ประกอบการเป็นโจทก์ อันดับหนึ่งคือสินเชื่อบุคคล กู้ยืม ค่าประกัน คือกรณีสถาบันการเงินฟ้องเงินกู้ ส่วนอันดับสองถึงอันดับห้าสลับกันไปมาระหว่างเช่าซื้อ (รถยนต์) กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา บัตรเครดิต จ้างทำของ และเช่าทรัพย์สิน (อื่น ๆ) ทำให้มองเห็นแนวโน้มในปีนี้ กรณีผู้บริโภคฟ้องสินเชื่อบุคคลฯ และอาคารชุดน่าจะมาเป็นอันดับหนึ่ง ตามมาด้วยซื้อขาย จ้างทำของ และนิติบุคคลอาคารชุดตามลำดับ ซึ่งนิติบุคคลอาคารชุดจะมาเป็นลำดับห้าโดยนิติบุคคลอาคารชุดเป็นผู้ฟ้องเรียกค่าส่วนกลาง แสดงว่าคนอาจจะไม่มีเงินจ่ายค่าส่วนกลางจากปัญหาวิกฤติโควิด ในปีนี้สถาบันการเงินก็ยังคงฟ้องมาเป็นอันดับหนึ่ง ตามมาด้วยเช่าซื้ออันดับสอง บัตรเครดิตอันดับสาม โดยมีมียืมและกู้ยืมมาเป็นอันดับสี่ บ่งบอกว่าสภาพเศรษฐกิจจะแย่ และในขณะที่หยุดการพิจารณาคดีไปสองเดือนครึ่ง เพราะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แต่สถิติคดีไม่น้อยลง ถึงไม่มีการพิจารณาคดี แต่ก็มีฟ้องฟ้องเพราะศาลยังเปิดทำการ คู่ความก็ยังคงต้องมาตามคดีหรือฟ้องคดีตามปกติ จึงยังไม่สมประโยชน์ที่ศาลเราต้องการที่ระยะห่างทางสังคม เพราะยังคงเปิดทำการ สถิติผู้ที่มีมติต่อในช่วงสถานการณ์ไม่ปกตินี้จะมีไม่ต่ำกว่าห้าร้อยคน

ในแต่ละวัน แต่ถ้าเป็นช่วงปกติจะมีเป็นพันคนในแต่ละวัน สถิติคดีในปี 2561-2563 คดีผู้บริโภคมียี่สิบกว่าถึง 6,500 กว่าคดี ซึ่งใกล้เคียงกับคดีแพ่งทั่วไป และถ้าดูสถิติ ณ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563 ก็จะเห็นว่าคดีแพ่งเกิดใหม่มีจำนวน 2,861 คดี และคดีผู้บริโภคมีจำนวน 2,234 คดี ซึ่งใกล้เคียงกัน

จากที่ท่านอธิบดีฯ ได้ให้ข้อมูลว่าท่านบริหารจัดการคดีผู้บริโภคในลักษณะเป็นศาลเล็กในศาลใหญ่ ได้มีการกำหนดจำนวนผู้พิพากษาพิจารณาเป็นการเฉพาะ และมีเจ้าหน้าที่ดูแลเป็นการเฉพาะหรือไม่ครับ

ท่านอธิบดีฯ: มีครับ จำนวนผู้พิพากษาของศาลเราไม่นิ่ง คำว่าไม่นิ่งคือมีการเปลี่ยนแปลงตอนเดือนเมษายนกับเดือนตุลาคม ตอนเดือนเมษายนก็จะมีจำนวนผู้พิพากษาเข้ามาเต็ม เราเคยจัดองค์คณะถึง 50 องค์คณะ และยังมีผู้พิพากษาอาวุโสอีก 17 ท่าน แต่ว่า ณ ปัจจุบันนี้เรามีอยู่ 46 องค์คณะจะแบ่ง ดังนี้ คือรองอธิบดีฯ ลำดับที่หนึ่งดูแล 10 องค์คณะ ส่วนรองอธิบดีฯ อีกสองท่านดูแลคณะ 9 องค์คณะ หัวหน้าแผนกคดีสิ่งแวดล้อมดูแล 9 องค์คณะ หัวหน้าแผนกคดีผู้บริโภคดูแล 9 องค์คณะ สำหรับแผนกคดีผู้บริโภคที่ดูแล 9 องค์คณะ คือ 18 ท่านนั้นเรามีคำสั่งแต่งตั้งให้ประจำแผนกคดีผู้บริโภค โดยจะพาเฉพาะคดีที่ผู้บริโภคเป็นโจทก์ ถ้าเราให้แค่เพียงผู้พิพากษาที่ไปสังกัดอยู่กับหัวหน้าแผนกคดีผู้บริโภคแล้วไปทำคดีผู้บริโภคทั้งหมด คือครึ่งหนึ่งของศาลก็จะกลายเป็นเรื่องประหลาดที่ว่าหัวหน้าแผนกคดีผู้บริโภคซึ่งอาวุโสต่ำกว่ารองอธิบดีฯ ดูแลองค์คณะมากกว่า ก็เลยให้คดีผู้บริโภคแท้ ๆ คือคดีที่ผู้บริโภคเป็นโจทก์ฟ้องประมาณ 500 คดี ให้หัวหน้าแผนกคดีผู้บริโภคเป็นผู้ช่วยสำนวน แต่คดีผู้บริโภคคดีที่ผู้ประกอบการเป็นโจทก์ฟ้อง ผมจะจ่ายคดีให้รองอธิบดีฯ แต่ละท่าน และรองอธิบดีฯ แต่ละท่านไปกระจายกันเอง เพราะฉะนั้นคดีทุกอย่างผ่านอธิบดีฯ โดยอธิบดีฯ จะเป็นคนจ่ายสำนวนให้รองอธิบดีฯ และหัวหน้าแผนกทั้งห้า รวมทั้งคดีผู้บริโภคด้วย แต่ถ้าคดีผู้บริโภคแท้ให้หัวหน้าแผนกฯ เป็นคนจ่าย อย่างไรก็ตามศาลจะให้ผู้พิพากษาที่ไม่ได้อยู่ในแผนกคดีผู้บริโภคทำคดีผู้บริโภคด้วย โดยการใช้คำสั่งว่าที่เหลือทั้งหมดให้ช่วยทำงานในแผนกคดีผู้บริโภค

ปัจจุบันการพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคมีปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้าง และมีแนวทางแก้ไขหรือไม่ อย่างไรครับ

ท่านอธิบดีฯ: มีพอสมควร คือว่าคดีผู้บริโภคส่งไปศูนย์คัดค้านคดีต่อเนื่องไม่ได้ เนื่องจากจากคณะทำงานวิชาการคดีต่อเนื่องมากำหนดไว้ตั้งแต่ก่อนผมมารับตำแหน่งคือตั้งแต่ปี 2557 ว่าไม่ให้คดีผู้บริโภคเข้าต่อเนื่องโดยมองว่าเป็นเหมือนคดีจัดการพิเศษที่ง่าย แต่มันไม่ใช่ทั้งหมด เพราะผู้คัดค้านก็มี ซึ่งผู้คัดค้านเหมือนคดีแพ่งทั่วไป และบางทีทุนทรัพย์ก็สูง เมื่อต้องสืบพยานทั้งสองฝ่าย แต่ไปจัดเป็นคดีจัดการพิเศษ จึงต้องไปนัดวันจันทร์ซึ่งไปเข้าซ้อนกับคดีใหม่ทีมนัดในวันจันทร์ทั้งหมด ก็จะแออัดกันไปหมด แต่ผมให้คดีนัดใหม่ทั้งหมด บริหารจัดการคดีใหม่คือตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ไม่ได้ให้อยู่แค่วันจันทร์ และไม่ว่าจะเป็นคดีผู้บริโภคหรือคดีทั่วไปอื่น ๆ จะอยู่เต็มทีคือ 45 วัน รวมถึงกรณีส่งหมายข้ามเขตด้วย ก็จะไล่ไปนับแต่วันฟ้องจนถึงวันนัดสืบครั้งแรก สรุปแล้วไม่ว่าคดีแพ่งธรรมดาหรือคดีผู้บริโภคจะได้พบกับศาล 30 ถึง 45 วัน เพื่อให้คดีเร็วขึ้น เพราะว่าคดีนัดแรก ถ้าหากว่าทำแบบที่ทำ ปีหนึ่งมีวันจันทร์ 52 วันจันทร์ หยุดวันนักขัตฤกษ์อีก เหลือแค่ 40 กว่าวัน แล้วเอาคดี 12,000 คดี ไปบรรจุอยู่ใน 40 กว่าวัน มันเป็นไปได้ก็ต้องข้ามไปหลาย ๆ เดือน แต่พอมาทำแบบนี้คือไล่วันไปทุกวันมีอยู่อย่างนี้ ในนัดแรกจะเจอศาลกันหมด หมายความว่าแค่ไม่เกิน 45 วัน คู่ความได้เจอศาล หลังจากนั้นจะนานเท่าไรมันจะไม่เท่าไร แต่ด้านจิตวิทยาเขาจะรู้สึกได้ว่าเร็ว เพราะเจอศาลแล้ว และคดีผู้บริโภคโอกาสที่นัดแรกจบมันก็มีสูง คือขาดนัดบ้าง ทำยอมบ้าง โดยเฉพาะกรณีผู้ประกอบการเป็นโจทก์ฟ้อง โอกาสทำยอมจะมีสูง แต่ถ้าผู้บริโภคฟ้องจะยากหน่อย นอกจากนี้ ผมมีการแก้ไขให้มีการยืดหยุ่นในการนัดคดี

โดยไม่จำเป็นต้องนัดต่อเนื่องทุกวัน บางคดีสืบทุกวัน ผู้พิพากษาอาจจะเครียดได้ เพราะฉะนั้นให้มีการพักบ้าง อีกประการหนึ่งก็คือกฎหมายยกเว้นค่าธรรมเนียมในคดีผู้บริโภค แต่ว่าค่าป่วยการ ค่ายานพาหนะก็ยังคงต้องจ่าย คิดว่าถ้าจะให้ฟรีก็อาจจะให้ทั้งหมดไปเลยเหมือนคดีแรงงาน และการไม่มีทนายความอันนี้เป็นปัญหาว่าเขาจะมาหาเจ้าหน้าที่ แล้วเจ้าหน้าที่ทำคำฟ้อง คำร้องต่าง ๆ ให้ แต่พอเวลาพิจารณาคดีเขาไม่มีทนายความแล้วเกิดต้องสู้คดี ต้องสืบพยาน เจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถไปดำเนินการต่อในลักษณะเป็นทนายความได้ ศาลเองก็ไม่ใช้ระบบไต่สวนในการสืบพยาน แต่ให้ไปตั้งทนายความ ตรงนี้ยังคงเป็นปัญหาว่าการนำระบบไต่สวนมาใช้ในศาล ซึ่งศาลไม่ได้ใช้ระบบไต่สวน เพราะบางท่านก็ไม่ได้ไต่สวน จึงไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ เพราะฉะนั้นควรจะต้องเน้นให้หนัก ซึ่งบางทีตรงนี้ผู้บริหารอาจจะไม่ทราบ เรายังคงชินอยู่กับการที่ให้เขาสืบพยาน ดังนั้น ในการอบรมผู้พิพากษาของเราต้องเน้นว่าต้องไต่สวนจริง ๆ ไม่ใช่สุดท้ายก็ยังคงให้เขาถามตอบอยู่อย่างนั้น

สุดท้ายนี้ท่านอธิบดีฯ มีอะไรจะฝากไปยังผู้อ่านอุลสารศาลฎีกาบ้างไหมครับ

ท่านอธิบดีฯ: คดีที่คู่ความขอให้ประธานศาลอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยว่าเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ ซึ่งแม้คดีนั้นเคยมีคำวินิจฉัยแล้ว แต่กฎหมายก็ยังบังคับให้ต้องส่งไปให้วินิจฉัยอีก ทำให้คดีล่าช้า แต่ก็จะแนะนำให้ผู้พิพากษาท่านพิจารณาคดีต่อไปก่อนก็ได้ ถ้าคำวินิจฉัยกลับมาก็ค่อยว่ากันไปจะได้ไม่ล่าช้า อีกเรื่องหนึ่งก็คือคดีผู้บริโภคบางเรื่อง เดิมคือคดีโมโนสารเร่หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยาก พอเปลี่ยนมาเป็นคดีผู้บริโภคแล้ว ความแตกต่างกันอยู่ตรงที่ว่าถ้าเป็นคดีโมโนสารเร่หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยากจะพิพากษาดำเนินคดีได้ แต่พอมาเป็นคดีผู้บริโภคแล้วจะต้องพิพากษาเต็มรูปแบบถ้าแก้ไขให้เป็นลักษณะแบบเดียวกับคดีโมโนสารเร่หรือคดีไม่มีข้อยุ่งยากได้หรือไม่ จะได้ง่ายลงหน่อย มีปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือเรื่องการไม่ต้องเสียค่าขึ้นศาลเหมือนอย่างคดีแรงงานก็คือค่าเสียหายอย่างการซื้อของออนไลน์แค่หลักหมื่น แต่ว่าเวลาเขามาปรึกษา เขาก็มาปรึกษาที่ศาลเรา พอปรึกษาแล้วพอเจอเรียกค่าเสียหายเลย เจ้าหน้าที่ก็บอกว่าทุนทรัพย์ไม่ถึงเขาก็ถามว่าเท่าไรจึงจะฟ้องได้ เจ้าหน้าที่ก็ตอบว่าต้องสามแสนขึ้นไปเขาจึงเรียกสามแสนเลยเพื่อที่จะฟ้องได้ อันนี้คือลักษณะที่เป็นการฟ้องไม่ตรงกับความเป็นจริง คือนอกจากจะเรียกค่าสินไหม แล้วยังเรียกค่าเสียหายด้วย เพื่อให้ได้ทุนทรัพย์ที่จะไม่ต้องไปศาลแขวง เพราะมาที่นี้แล้วก็ขอให้ฟ้องให้ด้วย แต่ดุลพินิจตามที่ว่านี้ศาลก็ให้เรียกค่าขึ้นศาลได้ตั้งแต่ตอนรับฟ้องหรือในระหว่างพิจารณาคดี แต่ผู้พิพากษาของเราบางทีไม่เรียกก็มี หรือเรียกแค่บางส่วนก็มี แต่ถ้าเราเห็นว่ามีเงินเกินความเป็นจริงก็อาจจะสั่งให้จ่ายเต็มส่วนเลยน่าจะดี คือเพื่อสกัดกั้นไม่ให้ฟ้องเกินความเป็นจริง อีกเรื่องหนึ่งคืออักษรย่อที่สำนักงานศาลยุติธรรมกำหนดซึ่งมากจนไม่รู้ว่าจะเรียกว่าอะไรบ้าง เช่น คดีอะไรต่าง ๆ เราจะไม่สามารถมาแปลอักษรย่อได้หมด และที่เป็นปัญหาอีกอย่างหนึ่งก็คือประธานศาลอุทธรณ์เปลี่ยนแนวคำวินิจฉัยบ่อย บางทีเรื่องเดียวกันก็เปลี่ยน ทำให้ทนายความไม่รู้ว่าคดีนี้อยู่ตรงไหน ศาลก็ไม่ว่า ถ้ามีใครค้านก็ต้องส่ง อย่างนี้หาความแน่นอนไม่ได้ จะกำหนดไปเลยได้หรือไม่ว่าคดีอย่างนี้หรือสัญญาอย่างนี้เป็นคดีผู้บริโภคหรือคดีอะไร บางทีไม่ใช่ตัวผู้บริหารเปลี่ยน แต่เป็นตัวผู้ช่วยผู้พิพากษาที่ทำร่างคำวินิจฉัยเปลี่ยนมันก็เปลี่ยน

ขอพระคุณท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง เป็นอย่างสูงก็ได้สละเวลาให้อุลสารศาลฎีกาได้มาสัมภาษณ์ท่านในครั้งนี้ ทำให้ผู้อ่านได้รับทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขที่เป็นประโยชน์มากครับ

คดีผู้บริโภคไม่ใช่คดีชำนาญพิเศษ แต่มีวิธีบริหารจัดการคดีเป็นการเฉพาะ และมีการจัดตั้งเป็นแผนกคดีในชั้นศาลอุทธรณ์ทั้งสิบศาล จึงขอเรียนถามถึงที่มาของการจัดตั้งแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์ว่ามีความเป็นมาอย่างไรบ้างครับ

ท่านประธานฯ: สืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดวิธีพิจารณาคดีขึ้นเป็นพิเศษเฉพาะคดีแพ่งที่เป็นคดีผู้บริโภค จึงไม่ได้มีการจัดตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาคดีผู้บริโภคโดยเฉพาะ แต่ได้มีการจัดตั้งเป็นแผนกขึ้นทั้งสามชั้นศาล (ศาลชั้นต้น ปัจจุบันมีแผนกคดีผู้บริโภคเฉพาะที่ศาลแพ่ง) สำหรับในชั้นศาลอุทธรณ์นั้น พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 45 บัญญัติให้จัดตั้งแผนกคดีผู้บริโภคขึ้นในศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภค และบัญญัติให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคและศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเป็นที่สุด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ฎีกา โดยศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคเริ่มก่อตั้งนับตั้งแต่วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับในวันที่ 23 สิงหาคม 2551 เป็นต้นมา

ประเภทคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์มีลักษณะอย่างไรครับ

บทสัมภาษณ์

นายวิชัย เอื้ออังกณกุล
ประธานศาลอุทธรณ์

เรื่องสิทธิ์ ต้นทุนกฎหมาย

รองเลขาธิการศาลฎีกา

ท่านประธานฯ: คดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ได้แก่ คดีที่มีการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นในคดีผู้บริโภค

ลักษณะของคดีผู้บริโภคเป็นไปตามนิยามตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้แก่

(1) คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค (ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรอง) กับผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมาย อันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ มีข้อสังเกตว่ากฎหมายไม่ได้กำหนดให้ใช้ข้อหาหรือกฎหมายที่พิพาทกันเป็นการกำหนดว่าคดีใดเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ หากแต่ยึดเอาสถานะหรือความสัมพันธ์ระหว่างคู่ความเป็นหลักในการกำหนดลักษณะคดีผู้บริโภค ดังนั้น หากคู่ความฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนและอีกฝ่ายเป็นผู้ประกอบการธุรกิจก็เป็นคดีผู้บริโภค โดยไม่จำกัต้องเป็นกรณีที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนเป็นโจทก์ฟ้องผู้ประกอบการธุรกิจเท่านั้น แต่รวมถึงคดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นโจทก์ฟ้องผู้บริโภคด้วย ดังตัวอย่างประเภทคดีที่ขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์ ดังนี้

(ก) ตัวอย่างคดีที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคเป็นโจทก์ฟ้องผู้ประกอบการธุรกิจ เช่น ฟ้องให้ผู้ประกอบการธุรกิจรับผิดชอบตามสัญญาซื้อขายของชำรุดบกพร่อง กรณีที่ผู้ประกอบการธุรกิจไม่ก่อสร้างให้แล้วเสร็จตามสัญญา ไม่โอนกรรมสิทธิ์ ไม่จัดสาธารณูปโภค หรือฟ้องเพื่อรับผิดชอบต่อความชำรุดบกพร่อง ฟ้องผู้ประกอบการธุรกิจให้รับผิดชอบตามสัญญาให้บริการท่องเที่ยว สัญญาให้บริการด้านการศึกษา หรือสัญญาจ้างทำของอื่น ๆ ฟ้องผู้ประกอบการธุรกิจที่เป็นโรงพยาบาล คลินิกที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการสาธารณสุขหรือการเสริมความงาม ฟ้องผู้ประกอบการธุรกิจผู้รับประกันภัยเกี่ยวกับสัญญาประกันวินาศภัย ประกันชีวิต หรือประกันสุขภาพ เป็นต้น

(ข) ตัวอย่างคดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นโจทก์ฟ้องผู้บริโภค เช่น คดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจเป็นสถาบันการเงินฟ้องบังคับให้ผู้บริโภคชำระหนี้ตามสัญญาเช่า จำนอง จำน่า บัญชีเดินสะพัด ตัวเงิน หรือให้บริการทางการเงินอื่น คดีที่ผู้ประกอบการธุรกิจบัตรเครดิตหรือให้บริการสินเชื่อส่วนบุคคลฟ้องให้ผู้บริโภคชำระหนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจสาธารณูปโภคฟ้องให้ชำระหนี้ค่าไฟฟ้า ค่าประปา ค่าโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ฟ้องให้ผู้บริโภคชำระหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ คดีนิติบุคคลอาคารชุดหรือนิติบุคคลบ้านจัดสรรฟ้องเจ้าของห้องชุดหรือบ้านจัดสรรให้รับผิดชอบชำระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลาง

(2) คดีแพ่งตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย กล่าวคือ คดีที่มีข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ที่ผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยหรือผู้จำหน่ายฟ้องคดีแทนฟ้องผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นผู้ผลิตผู้จ้างให้ผลิตผู้นำเข้า หรือบุคคลอื่นตามค่านิยมว่า “ผู้ประกอบการ” ตามกฎหมายดังกล่าว

(3) คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีดังกล่าวข้างต้น เช่น คดีฟ้องให้รับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกัน สัญญาจำนอง สัญญาจำนำ หรือสัญญาประกันภัยค้ำจน เป็นต้น

(4) คดีแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติให้ใช้วิธีพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 เมื่อมีกฎหมายบัญญัติให้คดีแพ่งเรื่องใดใช้พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ย่อมถือว่าคดีแพ่งดังกล่าวเป็นคดีผู้บริโภค เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองประชาชนในการทำสัญญาขายฝากที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัย พ.ศ. 2562 มาตรา 11 บัญญัติให้คดีที่มีข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการขายฝากเป็นคดีผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค โดยให้ถือว่าผู้ขายฝากเป็นผู้บริโภค

นอกจากคดีดังกล่าวข้างต้นแล้ว เนื่องจากพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มีลักษณะแตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไป จึงอาจเกิดข้อโต้แย้งว่าคดีใดเป็นคดีผู้บริโภค บทบัญญัติมาตรา 8 จึงกำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัยปัญหาดังกล่าว และคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด การส่งปัญหาไปให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยนั้น ศาลชั้นต้นทั่วประเทศต้องส่งไปยังศาลอุทธรณ์ (กลาง) เพียงแห่งเดียว แต่มีข้อสังเกตว่าอำนาจในการวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์เป็นเพียงการวินิจฉัยว่าคดีที่พิพาทนั้นเป็นคดีผู้บริโภคหรือคดีแพ่งทั่วไปเท่านั้น ไม่ก้าวล่วงถึงการวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจศาล

ในศาลอุทธรณ์มีผู้พิพากษาที่พิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคเป็นการเฉพาะหรือไม่ และมีจำนวนเท่าใดครับ

ท่านประธานฯ: เพื่อให้การจัดตั้งแผนกคดีผู้บริโภคในศาลอุทธรณ์เป็นไปโดยเรียบร้อย พร้อมรองรับหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประธานศาลอุทธรณ์จึงแต่งตั้งผู้พิพากษาที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านคดีผู้บริโภคเป็นองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคนับตั้งแต่มีการจัดตั้งแผนกคดีผู้บริโภคขึ้นในศาลอุทธรณ์ตลอดมา โดยเริ่มแรกมีเพียงไม่กี่คณะ แต่ด้วยปริมาณคดีผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น ในปัจจุบันได้มีการแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์จำนวน 24 คณะ ให้มีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภค

สถิติคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์เป็นอย่างไรบ้างครับ

ท่านประธานฯ: คดีที่ขึ้นสู่การพิจารณาคดีของศาลอุทธรณ์ส่วนมากเป็นคดีที่โจทก์ซึ่งเป็นสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจเช่นเดียวกับสถาบันการเงิน มาฟ้องผู้บริโภค

ให้ชำระหนี้ประเภทสินเชื่อบุคคล กู้ยืม ค้ำประกัน จำนอง บัตรเครดิต เช่าซื้อ และบริการทางการเงินอื่น ๆ ส่วนปริมาณคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์ทั้งหมดนั้น ในปี 2558 มีปริมาณ 1,203 คดี/ปี 2559 มีปริมาณ 1,135 คดี/ปี 2560 มีปริมาณ 1,319 คดี/ปี 2561 มีปริมาณ 1,595 คดี และปี 2562 มีปริมาณ 1,714 คดี แสดงให้เห็นว่าคดีผู้บริโภคที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์นั้นมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงมากขึ้น

การพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคของศาลอุทธรณ์ในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ และมีแนวทางแก้ไขอย่างไรครับ

ท่านประธานฯ: ปริมาณคดีที่ขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์ที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งอาจมีผลให้คดีค้าง และคดีบางส่วนที่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลอุทธรณ์เนื่องจากยังขาดความเข้าใจถึงลักษณะคดีผู้บริโภค ซึ่งแตกต่างจากคดีแพ่งทั่วไป เช่น กรณีศาลชั้นต้นยังคงยึดติดกับวิธีพิจารณาคดีในระบบกล่าวหาที่โจทก์มีหน้าที่นำสืบทั้งที่ในคดีผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ให้อำนาจศาลในการเรียกพยานมาสืบเอง การสืบพยานเพิ่มเติม การซักถามพยานในการค้นหาข้อเท็จจริงให้ได้ความแจ่มชัดเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมได้ หรือกรณีคดีที่คู่ความอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งของศาลชั้นต้นว่าเป็นคดีผู้บริโภคหรือไม่ในชั้นตรวจรับคำฟ้อง เป็นต้น ในการแก้ปัญหาดังกล่าว ในส่วนของการลดปริมาณคดีนั้น ศาลอุทธรณ์ใช้วิธีการบริหารจัดการคดีโดยการเร่งรัดและติดตามคดีอย่างใกล้ชิดให้คดีแล้วเสร็จภายในกรอบเวลาของวันนัดฟังคำพิพากษาล่วงหน้า นอกจากนี้ได้มีการนำเอาเทคโนโลยีมาสนับสนุนในการพิจารณาคดีเพื่อให้รวดเร็วขึ้นและเป็นการลดการใช้กระดาษ เช่น ในส่วนคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์ได้เริ่มดำเนินการยกร่างและตรวจร่างโดยส่งทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น ในส่วนการพยายามลดคดีบางประเภทขึ้นสู่ศาลอุทธรณ์โดยการให้ความรู้ถึงแนวทางในการพิจารณาคดีผู้บริโภคของศาลอุทธรณ์ ซึ่งขณะนี้ศาลอุทธรณ์มีโครงการเผยแพร่คำวินิจฉัยและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้แก่ศาลชั้นต้นและประชาชนทั่วไปทางระบบสืบค้นคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ (เช่นเดียวกับระบบสืบค้นคำพิพากษาศาลฎีกา) ซึ่งอยู่ในระหว่างดำเนินการและคาดว่าจะสามารถใช้งานได้ภายในปีงบประมาณนี้

มีสิ่งใดที่อยากจะฝากไปยังผู้อ่านจุลสารศาลฎีกาบ้างไหมครับ

ท่านประธานฯ: พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 บัญญัติขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก ประหยัด รวดเร็ว ไม่เป็นทางการ และสุจริต และส่งเสริมจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจและป้องปรามผู้ประกอบการที่ไม่สุจริต โดยไม่ต้องนำกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบางประการมาใช้บังคับ กฎหมายจึงมีลักษณะเฉพาะตัว ดังนั้น ไม่ควรจะเป็นผู้พิพากษาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีผู้บริโภค จึงต้องทำความเข้าใจและใช้กฎหมายให้เป็นธรรมและถูกต้องตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว ในโอกาสนี้กระผมหวังว่าจะทำให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจภารกิจ บทบาทหน้าที่ของศาลอุทธรณ์ และกระบวนการพิจารณาคดีผู้บริโภคมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านประธานศาลอุทธรณ์เป็นอย่างสูงที่กรุณาสละเวลามาให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้ด้วยครับ

บทสัมภาษณ์

ท่านประมวญ รักศีลธรรม

ประธานแผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกา

เรื่องสิทธิ ตันกาญจนานุรักษ์

รองเลขาธิการศาลฎีกา

ในฐานะที่ท่านดำรงตำแหน่งประธานแผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกา ขอเรียนถามถึงความเป็นมาของการจัดตั้งแผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกาว่ามีมาอย่างไรบ้างครับ

ท่านประธานแผนกฯ: แผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกาตั้งขึ้นครั้งแรกตามประกาศคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรม เรื่องการจัดตั้งแผนกในศาลฎีกาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประกาศ ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2550 โดยให้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกี่ยวกับกฎหมายผู้บริโภค รวมทั้งคดีอื่น ๆ ที่คล้ายคลึงกันตามที่ประธานศาลฎีกาได้กำหนด

แผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกามีภารกิจใดบ้างครับ

ท่านประธานแผนกฯ: ภารกิจสำคัญของแผนกคดีผู้บริโภคนในด้านคดีซึ่งถือเป็นงานหลักแบ่งได้ 3 ส่วน คือ

1. คำร้องขออนุญาตฎีกา กรณีที่คู่ความประสงค์จะโต้แย้งคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคหรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภคเพื่อให้คดีของตนได้รับการพิจารณาทบทวนจากศาลฎีกาจะต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาพร้อมคำฟ้องฎีกา แผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกาก็จะพิจารณาคำร้องขออนุญาตฎีกาว่าผู้ร้องมีอำนาจหรือไม่ ยื่นภายในกำหนดระยะเวลาหรือไม่ เป็นคำร้องขออนุญาตฎีกาที่ขัดแย้งหรือชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเป็นปัญหาสำคัญอันควรได้รับการวินิจฉัยจากศาลฎีกาหรือไม่ ตามลำดับ ซึ่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 51 บัญญัติว่าการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภค หรือศาลอุทธรณ์ภาคแผนกคดีผู้บริโภค ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

2. คำพิพากษา กรณีที่แผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกา

อนุญาตให้ฎีกาและรับคำฟ้องฎีกาของคู่ความ ไว้พิจารณาแล้ว เมื่อสำนวนคดีกลับขึ้นมาสู่ศาลฎีกา แผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกาก็จะต้องพิจารณาพิพากษาคดีนั้นในรูปแบบคำพิพากษาหรือคำสั่ง คำพิพากษาคดีผู้บริโภคนอกจากจะส่งผลต่อคู่ความโดยตรงแล้ว ยังถือเป็นแนวบรรทัดฐานในการปฏิบัติต่อกันระหว่างผู้บริโภคนกับผู้ประกอบธุรกิจอื่น ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย

3. คำสั่งคำร้อง กรณีที่คู่ความยื่นคำร้องในระหว่างฎีกา เช่น คำร้องขอขยายระยะเวลายื่นฎีกา คำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่ผู้มรณะ คำร้องขอสมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา คำร้องขอทุเลาการบังคับ แผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกาก็ต้องพิจารณาดำเนินการมีคำสั่งในคำร้องดังกล่าว

คดีผู้บริโภคนเป็นคดีประเภทใดบ้างครับ

ท่านประธานแผนกฯ: คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของแผนกคดีผู้บริโภคนในศาลฎีกา ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ได้แก่

1. คดีแพ่งระหว่างผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภค ตามมาตรา 19 หรือตามกฎหมายอื่นกับผู้ประกอบธุรกิจซึ่งพิพาทกันเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายอันเนื่องมาจากการบริโภคสินค้าหรือบริการ
 2. คดีแพ่งตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย
 3. คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องพัวพันกับคดีตาม (1) หรือ (2)
 4. คดีแพ่งที่มีกฎหมายบัญญัติให้ใช้วิธีพิจารณาตามพระราชบัญญัตินี้
- ผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 19 ได้แก่ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กับสมาคมหรือมูลนิธิที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภครับรอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค มาตรา 40 และมาตรา 41 รวมถึงเลขาธิการคณะกรรมการ

คุ้มครองผู้บริโภค มาตรา 39/1

จากนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่าคดีผู้บริโภคมีเฉพาะคดีแพ่ง (ไม่มีคดีอาญา) ซึ่งเป็นการพิพาท เนื่องจากการบริโภคสินค้าหรือใช้บริการ นอกจากนิยามคดีผู้บริโภคแล้ว พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 3 ยังได้กำหนดนิยามของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีผู้บริโภค ได้แก่ “ผู้บริโภค” และ “ผู้ประกอบการ” ไว้ ดังนี้

“ผู้บริโภค” หมายความว่า ผู้บริโภคตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และให้หมายความรวมถึงผู้เสียหายตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ได้ให้นิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” หมายความว่า ผู้ได้รับความเสียหายอันเกิดจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย

“ผู้ประกอบการ” หมายความว่า ผู้ประกอบการตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และให้หมายความรวมถึงผู้ประกอบการตามกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัยด้วย ซึ่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ได้ให้นิยามคำว่า “ผู้ประกอบการ” หมายความว่า

- (1) ผู้ผลิต หรือผู้ว่าจ้างให้ผลิต
- (2) ผู้นำเข้า
- (3) ผู้ขายสินค้าที่ไม่สามารถระบุตัวผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้าได้
- (4) ผู้ซึ่งใช้ชื่อ ชื่อทางการค้า เครื่องหมายการค้า เครื่องหมายข้อความหรือแสดงด้วยวิธีใด ๆ อันมีลักษณะที่จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ว่าเป็นผู้ผลิต ผู้ว่าจ้างให้ผลิต หรือผู้นำเข้า

ปริมาณคดีที่เข้าสู่การพิจารณาพิพากษาในแต่ละปีมีมากน้อยเพียงใด และมีผลสำเร็จเป็นอย่างไรครับ

ท่านประธานแผนกฯ: การพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคในศาลฎีกา ในส่วนคำร้องขออนุญาตฎีกาเป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. 2558 ข้อ 12 ที่ให้องค์คณะผู้พิพากษาฟังพิจารณาวินิจฉัย และมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายใน 1 เดือนนับแต่วันที่ได้รับสำนวนหรือตามระเบียบของประธานศาลฎีกา ในส่วนคำพิพากษาอยู่ภายในระยะเวลาที่ผู้บริหารศาลฎีกากำหนดไว้คือไม่เกิน 1 ปีนับแต่วันที่ศาลฎีการับคำฟ้องไว้เพื่อพิจารณา

ทั้งนี้ อาจเปรียบเทียบกับสถิติคดีปี 2561 ปี 2562 และปี 2563 ดังนี้ สถิติคดีในส่วนของคำพิพากษาปี 2561 มีคดีเข้าแผนก 331 คดี โดยไม่มีคดีค้าง ปี 2562 มีคดีเข้าแผนก 375 คดี เสร็จไป ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2563 จำนวน 311 คดี คงค้างไปปี 2563 จำนวน 64 คดี

คดีในส่วนของคำพิพากษาในปัจจุบันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 25 พฤษภาคม 2563 มีคดีรับใหม่จำนวน 119 คดี

สถิติคดีในส่วนของคำร้องขออนุญาตฎีกาคดีผู้บริโภคปี 2561 มีคดีเข้าแผนก 1,556 คดี โดยไม่มีคดีค้าง ปี 2562 มีคดีเข้าแผนก 1,684 คดี เสร็จไป ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2563 จำนวน 1,606 คดี คงค้างไปปี 2563 จำนวน 78 คดี

คดีส่วนของคำร้องขออนุญาตฎีกาในปัจจุบันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ถึงวันที่ 25 พฤษภาคม 2563 มีคดีรับใหม่ 655 คดี

แม้ในปัจจุบันจะมีสถานการณ์แพร่กระจายของไวรัสโควิด-19 ทำให้ศาลต่าง ๆ เลื่อนคดี หรือเลื่อนการอ่านคำพิพากษาเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อสถานการณ์ดังกล่าวผ่อนคลายลง คาดว่า จะมีคดีผู้บริโภคทั้งส่วนฎีกาคำพิพากษาและคำร้องขออนุญาตฎีกา ขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาอีกจำนวนมากขึ้นกว่าในปีที่แล้ว

แนวทางการพัฒนาเพื่อให้การปฏิบัติราชการของแผนกคดีผู้บริโภคในศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นครับ

ท่านประธานแผนกฯ: ยกระดับการพิจารณาพิพากษาคดีด้วยการพัฒนาระบบการประชุมปรึกษาคดีขององค์คณะตามนโยบายของประธานศาลฎีกาหรือประชุมแผนกฯ เพื่อนำไปสู่คำพิพากษาที่มีคุณภาพ เป็นที่ประจักษ์โดยไม่ถูกแทรกแซง นำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการอำนวยความสะดวก และการพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของประธานศาลฎีกา

นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ผู้พิพากษาที่มีส่วนในการพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคได้รับการศึกษาอบรมหรือเข้าร่วมประชุมในระดับระหว่างประเทศและในต่างประเทศ จะสามารถทำให้เกิดการถอดบทเรียนในการพิจารณาพิพากษาคดีผู้บริโภคในต่างประเทศเพื่อนำมาปรับใช้แก่การพิจารณาพิพากษาคดีของเราได้ รวมถึงการสร้างเครือข่ายผู้พิพากษาหรือองค์กรต่างประเทศที่มีบทบาทเกี่ยวกับการดำเนินคดีผู้บริโภค เพื่อจะได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและพัฒนาการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับคดีผู้บริโภคให้มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

สิ่งที่ท่านประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลฎีกาอยากจะทำเป็นข้อคิดไปยังผู้อ่านจุลสารศาลฎีกา มีอะไรบ้างไหมครับ

ท่านประธานแผนกฯ: ขณะนี้มีปริมาณคดีผู้บริโภคเข้ามาสู่ศาลชั้นต้นปีละหลายแสนคดี และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งเป็นคดีที่ผู้ประกอบการฟ้องผู้บริโภคเป็นจำเลยเป็นส่วนใหญ่ แต่ผู้บริโภคยังขาดความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องกระบวนการพิจารณาคดีและสิทธิในการต่อสู้คดี จึงเห็นว่าหากศาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้บริโภคในเบื้องต้นให้มากขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์ และสามารถช่วยลดปริมาณคดีลงได้

ผมหวังว่าท่านผู้อ่านคงได้ทราบและเข้าใจถึงหลักความสำคัญของคดีผู้บริโภค ประกอบกับในสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำเช่นนี้ จึงเชื่อว่าจะมีคดีเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก และย่อมส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ และประชาชนส่วนใหญ่ด้วย แผนกคดีผู้บริโภคในศาลฎีกาจึงเป็นกลไกสำคัญกลไกหนึ่ง ในการช่วยเหลือ เยียวยา แก้อคติผู้บริโภคให้คู่ความในคดีได้รับความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย และเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย หากท่านหรือประชาชนทั่วไปมีข้อเสนอแนะ หรือความคิดเห็นประการใด สามารถส่งมาที่แผนกคดีผู้บริโภคในศาลฎีกาได้โดยตรง เรายินดีรับฟังทุกความเห็น และจะพัฒนาการทำงานของแผนกให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบพระคุณท่านประธานแผนกฯ เป็นอย่างสูงครับ

การวินิจฉัย

ชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับ

ประเภทคดี

และเขตอำนาจศาลในระบบ

ศาลยุติธรรม

ชาญณรงค์ ปราณจิตร

รองประธานศาลอุทธรณ์

นับตั้งแต่มีการจัดตั้งศาลชั้นอุทธรณ์ขึ้นในระบบศาลยุติธรรม กฎหมายจัดตั้งศาลชั้นอุทธรณ์ทุกฉบับจะมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องเขตอำนาจศาลว่าคดีที่พิพาทอยู่ในเขตอำนาจของศาลใดระหว่างศาลชั้นอุทธรณ์กับศาลชั้นต้นอื่นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีทั่วไป กล่าวอีกนัยหนึ่งคือการวินิจฉัยชี้ขาดว่าคดีนั้นเป็นคดีชั้นอุทธรณ์ที่อยู่ในอำนาจของศาลชั้นอุทธรณ์หรือไม่ สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดในระยะเริ่มแรกกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานศาลฎีกา ยกเว้นกรณีของศาลแรงงาน ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง การกำหนดให้มืองค์กรวินิจฉัยชี้ขาดขึ้นเป็นการเฉพาะทำให้อำนาจในการชี้ขาดประเด็นว่าคดีพิพาทเป็นคดีชั้นอุทธรณ์และอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นอุทธรณ์หรือไม่ ซึ่งปกติเป็นอำนาจขององค์กรที่พิจารณาคดีถูกโอนไปเป็นอำนาจของประธานศาลฎีกาหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง จนกระทั่งเมื่อมีการจัดตั้งศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ขึ้นในปี 2558 ให้เป็นศาลชั้นที่สุดของคดีชั้นอุทธรณ์ทั้งหลาย อำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องดังกล่าวจึงเปลี่ยนไปเป็นของประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์ ส่วนศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่ถูกจัดตั้งขึ้นในปี 2559 ให้เป็นศาลพิเศษที่อยู่ในอกระบบศาลชั้นอุทธรณ์ก็มิกรณีที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้แม้ทำนองเดียวกันว่าคดีที่พิพาทเป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือไม่และเนื่องจากคดีทุจริตและประพฤติมิชอบถึงที่สุดที่ศาลอุทธรณ์กฎหมายจึงกำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาดังกล่าว

มีข้อสังเกตว่า สำหรับแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลพิเศษอีกศาลหนึ่ง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้กำหนดให้มีผู้ชี้ขาดว่าคดีใดเป็นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น เมื่อมีข้อโต้แย้งว่าคดีที่ยื่นฟ้องต่อแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกามีใช่คดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อำนาจในการวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวจึงยังคงเป็นขององค์กรที่พิจารณาคดีนั้น แม้อาจมีกรณีที่มีความให้เหตุผลประกอบการโต้แย้งว่าคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือศาลชั้นอุทธรณ์อื่น องค์กรที่พิจารณาคดีนั้นก็มีอำนาจวินิจฉัยว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและอยู่ในอำนาจของแผนกฯ หรือไม่ โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้ประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ในการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะผู้พิพากษาในศาลฎีกาจะชี้ขาดแต่เพียงว่าคดีที่ฟ้องเป็นคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและอยู่ในอำนาจของแผนกฯ หรือไม่

จะไม่วินิจฉัยเลยไปถึงว่าคดีนั้นเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบหรือศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษใด

การกำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับประเภทคดีและเขตอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และศาลชั้นอุทธรณ์ แทนที่จะให้องค์คณะที่พิจารณาคดีเป็นผู้วินิจฉัยน่าจะมาจากเหตุผลสำคัญสองประการ คือ

1. เรื่องความเป็นเอกภาพของแนวคำวินิจฉัย เพราะปัญหาว่าคดีที่พิพาทเป็นคดีชั้นอุทธรณ์หรือคดีพิเศษหรือไม่อาจเกิดขึ้นได้ทุกศาลไม่ว่าจะเป็นศาลชั้นอุทธรณ์ ศาลพิเศษ หรือศาลยุติธรรมอื่นที่พิจารณาคดีทั่วไป หากให้องค์คณะแต่ละศาลชี้ขาดกันเองย่อมเป็นที่คาดหมายได้ว่าอาจเกิดความลักลั่นกันและสร้างความสับสนให้แก่ผู้ที่มีบรรทัดฐานบางกรณีแต่ละศาลอาจวินิจฉัยว่าคดีไม่อยู่ในเขตอำนาจของตน จนถึงกับคู่ความไม่มีศาลที่จะฟ้องคดีได้ซึ่งกฎหมายก็จะต้องสร้างกลไกขึ้นมาเพื่อชี้ขาดกรณีคำวินิจฉัยขัดกันดังกล่าวอยู่ดี การให้มีคนกลางเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดตั้งแต่แรกที่ปัญหาเกิดขึ้นไม่ว่าในศาลใดย่อมทำให้ได้ข้อยุติที่รวดเร็วไม่บานปลายไปเป็นปัญหาความขัดแย้งระหว่างศาล ทั้งจะทำให้เกิดความเป็นเอกภาพในแนวคำวินิจฉัยด้วย

2. เรื่องความรวดเร็ว จะเห็นว่าการส่งปัญหาให้ประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดตั้งแต่มีข้อโต้แย้งเรื่องประเภทคดีและเขตอำนาจศาลนอกจากทำให้ข้อโต้แย้งยุติลงด้วยความรวดเร็วแล้ว กฎหมายยังกำหนดให้คำวินิจฉัยชี้ขาดดังกล่าวเป็นที่สุด คู่ความจะหยิบยกขึ้นอุทธรณ์ฎีกาอีกไม่ได้ ทำให้ลดการประวิงคดีและความสูญเปล่าในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพราะหากให้องค์คณะที่พิจารณาคดีเป็นผู้วินิจฉัย

แน่นอนว่าคู่ความฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยก็จะหยิบยกประเด็นดังกล่าว ขึ้นอุทธรณ์ฎีกา ซึ่งถ้าองค์กรในศาลสูงเห็นแตกต่างจากศาลล่างก็อาจต้องมีการย้อนสำนวนหรือต้องไปฟ้องร้องกันยังศาลอื่นอีก

ต่อมาเมื่อมีการออกกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีพิเศษสำหรับคดีบางประเภท เช่น คดีผู้บริโภคมและคดีค่านมนุษย์ ถึงแม้ไม่ได้มีการจัดตั้งศาลพิเศษ และไม่มีปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาลเหมือนกับกรณีของศาลชำนาญพิเศษ แต่ก็ยังคงมีปัญหาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับประเภทคดีว่าคดีที่พิพาทนั้นเป็นคดีผู้บริโภคมหรือคดีค่านมนุษย์ที่ต้องนำกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีพิเศษมาใช้หรือไม่ ซึ่งหากให้องค์คณะที่พิจารณาแต่ละเรื่องเป็นผู้ชี้ขาดในประเด็นนี้ก็จะเกิดปัญหาทำนองเดียวกันคือคำวินิจฉัยของแต่ละองค์คณะอาจลักลั่นกัน และคู่ความฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยก็จะอ้างคำวินิจฉัยของศาลอื่นที่เป็นคุณแก่ตน ขึ้นอุทธรณ์ฎีกากลายเป็นช่องทางให้เกิดการประวิงคดีได้โดยง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีผู้บริโภคมซึ่งการวินิจฉัยว่าเป็นคดีผู้บริโภคมหรือไม่ ไม่ได้พิจารณาแต่เพียงข้อหาว่าพิพาทกันในเรื่องใดหรือตามกฎหมายใดเหมือนกับคดีชำนาญพิเศษอื่น หากแต่ต้องพิจารณาถึงสถานะของคู่ความว่าเป็นผู้บริโภคมกับผู้ประกอบธุรกิจหรือไม่เป็นสำคัญ ซึ่งบทนิยามคำว่า “ผู้บริโภคม” ถูกกำหนดไว้ค่อนข้างกว้างในขณะที่แนวคิดในการตีความมีอยู่ค่อนข้างหลากหลาย กฎหมายจึงกำหนดให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดทำนองเดียวกับการกำหนดให้มีผู้วินิจฉัยชี้ขาดในกรณีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลชำนาญพิเศษ

การขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดในคดีผู้บริโภคมและคดีค่านมนุษย์มีหลักเกณฑ์ที่คล้ายคลึงกัน

ประการแรก กฎหมายกำหนดเงื่อนไขในการที่จะขอให้วินิจฉัยไว้ว่าจะต้องเป็น “ในกรณีมีปัญหา...” ไม่ได้ใช้คำว่า “ในกรณีเป็นที่สงสัย...” ซึ่งทั้งสองคำมีความหมายไม่เหมือนกัน คำว่า “กรณีเป็นที่สงสัย...” เป็นเรื่องอัตวิสัยมักใช้กับเรื่องที่กฎหมายประสงค์จะให้เหตุผลพินิจแก่ศาล ส่วนคำว่า “กรณีมีปัญหา...” นั้นมีความหมายในตัวเองว่าเกิดข้อขัดข้องซึ่งในทางคดีมักเกิดขึ้นเพราะแต่ละฝ่ายเห็นไม่ตรงกันหรือเห็นแย้งกันซึ่งเป็นเรื่องภววิสัย ดังนั้น ถ้าคู่ความสองฝ่ายโต้แย้งกันเกี่ยวกับประเภทคดี แม้ผู้พิพากษาที่พิจารณาเห็นว่าเคยมีแนวคำวินิจฉัยในเรื่องนี้จึงถือว่าไม่เป็นที่สงสัยแล้วและไม่ส่งเรื่องให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัย เช่นนี้ย่อมไม่ถูกต้อง คำว่า “ในกรณีมีปัญหา...” จึงหมายถึง เมื่อมีความเห็นที่ขัดแย้งกันระหว่างคู่ความ หรือระหว่างศาลกับคู่ความ หรือระหว่างศาลล่างกับศาลสูง เช่น เมื่อคดีขึ้นสู่ศาลสูงแล้วศาลสูงเห็นว่าที่ศาลล่างดำเนินกระบวนการพิจารณามาเป็นคดีแพ่งสามัญนั้นไม่ถูกต้องน่าจะเป็นคดีผู้บริโภคม ตามตัวอย่างข้างต้นที่คู่ความโต้แย้งกันเกี่ยวกับประเภทคดีต้องถือว่าเป็นกรณีมีปัญหาที่ต้องขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ถึงแม้ว่าผู้พิพากษาจะไม่สงสัยและคาดหมายถึงผลคำวินิจฉัยได้ก็ตาม

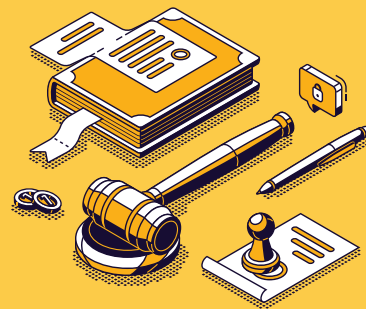
ปัญหาว่าหากเรื่องนั้นเคยมีแนวคำวินิจฉัยที่ชัดเจนจะอย่างไรเพื่อจะได้ไม่ต้องเสียเวลาส่งเรื่องไปให้ประธานศาลอุทธรณ์ชี้ขาด เช่น คู่ความดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยเห็นว่าคดีของตนเป็นคดีแพ่งสามัญ แต่ตามแนวคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์คดีนั้นเป็นคดีผู้บริโภคม ผู้พิพากษา (หรือเจ้าพนักงานคดี) อาจแจ้งแนวคำวินิจฉัยให้ทราบ ถ้าคู่ความนั้นยอมรับว่าเป็นคดีผู้บริโภคมย่อมมิใช่กรณีมีปัญหา แต่ถ้าคู่ความยังยืนยันว่าเป็นคดีแพ่งสามัญเท่ากับว่ามีความเห็นที่ขัดแย้งกันระหว่างศาลกับคู่ความ ถือได้ว่าเป็นกรณีมีปัญหาแล้ว ต้องส่งเรื่องให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาด มีปัญหาทำนองนี้เกิดขึ้นบ่อยในชั้นยื่นฟ้อง ตัวอย่างเช่น โจทก์ยื่นฟ้องมาเป็นคดีแพ่งสามัญ แต่ตามแนวคำวินิจฉัยของประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าเป็นคดีผู้บริโภคมมาโดยตลอด และตามกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีผู้บริโภคม โจทก์ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจต้องไปยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งผู้บริโภคมมีภูมิลำเนาอยู่ไม่สามารถยื่นต่อศาลนี้ได้ เจ้าพนักงานคดีอาจให้คำแนะนำโดยแจ้งแนวคำวินิจฉัยให้โจทก์ทราบ ถ้าโจทก์ยอมรับไม่ว่าโดยการถอนคำฟ้องหรือ

ศาลสั่งคืนคำฟ้อง กรณีเหล่านี้ย่อมมิใช่กรณีมีปัญหา แต่ถ้าโจทก์ยืนยันที่จะฟ้องต่อไป ต้องถือว่าเป็นปัญหาเกิดขึ้นแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งส่งเรื่องไปให้ประธานศาลอุทธรณ์ชี้ขาดก่อนที่จะมีคำสั่งรับหรือไม่รับฟ้องได้ แต่บางคดีศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้องไปทันทีโดยให้เหตุผลว่าคดีไม่อยู่ในเขตอำนาจ

เนื่องจากเป็นคดีผู้บริโภคม ซึ่งโจทก์ก็ยื่นอุทธรณ์ในเวลาต่อมาว่าคดีของตนเป็นคดีแพ่งสามัญและคำสั่งไม่รับฟ้องของศาลชั้นต้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไปชี้ขาดว่าเป็นคดีผู้บริโภคมโดยไม่ส่งเรื่องให้ประธานศาลอุทธรณ์เป็นผู้วินิจฉัย กรณีแบบนี้มีคำพิพากษาศาลอุทธรณ์หลายฉบับวินิจฉัยทำนองว่าในคำสั่งศาลชั้นต้นที่กล่าวถึงคดีนี้ว่าเป็นคดีผู้บริโภคมเป็นเพียงการให้เหตุผลในการสั่งไม่รับฟ้องซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ในการตรวจรับคำคู่ความของศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 18 ประกอบกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีผู้บริโภคม ไม่ใช่วินิจฉัยชี้ขาดและไม่เป็นที่สุด และเมื่อโจทก์เห็นแย้งกับศาลชั้นต้นในเรื่องประเภทคดีถือว่าเป็นกรณีมีปัญหาแล้ว จึงขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาด เมื่อชี้ขาดแล้วศาลอุทธรณ์จึงจะมีคำพิพากษาซึ่งขึ้นอยู่กับผลคำวินิจฉัย หากเป็นคดีผู้บริโภคมก็จะพิพากษายืน แต่ถ้าไม่ใช่ก็ต้องพิพากษากลับให้ศาลชั้นต้นรับฟ้องไว้

ประการที่สอง เป็นเรื่องของวิธีการและระยะเวลา ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดวิธีการว่าจะต้องทำอะไร ดังนั้น คู่ความอาจโต้แย้งและขอมาในคำให้การหรือทำเป็นคำร้อง คำแถลง หรือขอด้วยวาจาในขณะที่ศาลออกนั่งพิจารณา ส่วนระยะเวลา กฎหมายกำหนดว่าในคดีผู้บริโภคมจะต้องร้องขออย่างช้าในวันนัดพิจารณาหรือถ้าในคดีแพ่งสามัญต้องอย่างช้าในวันขึ้นสืบพยานหรือวันสืบพยาน เพื่อให้ปัญหาเรื่องประเภทคดีถูกต้องเริ่มสืบพยาน ดังนั้น โดยปกติหากคดีขึ้นสู่ศาลสูงแล้ว ไม่ว่าคู่ความหรือศาลสูงจะร้องขอให้วินิจฉัยชี้ขาดอีกไม่ได้ เว้นแต่กรณีตามตัวอย่างข้างต้นที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับฟ้องตั้งแต่ชั้นยื่นคำฟ้องและมีการอุทธรณ์ขึ้นไป ศาลอุทธรณ์ถือว่าคดียังอยู่ในชั้นตรวจคำคู่ความยังไม่ถึงชั้นสืบพยาน ศาลอุทธรณ์จึงร้องขอให้ประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดได้ (ถ้าเป็นเรื่องการขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลชำนาญพิเศษและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ เพราะกรณีดังกล่าวมิได้มีปัญหาแต่เฉพาะเรื่องประเภทคดีอย่างเดียว หากแต่มีปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาลซ้อนอยู่ด้วย จึงสามารถร้องขอได้แม้คดีขึ้นสู่ศาลสูงแล้ว)

ประการสุดท้าย ดังได้กล่าวมาแล้วว่าในกรณีขอให้วินิจฉัยชี้ขาดเรื่องเขตอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบและศาลชำนาญพิเศษ กฎหมายกำหนดให้คำวินิจฉัยชี้ขาดของประธานศาลอุทธรณ์หรือประธานศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษเป็นที่สุด ในกรณีขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นคดีผู้บริโภคมหรือคดีค่านมนุษย์กฎหมายก็กำหนดให้เป็นที่สุดเช่นเดียวกัน แต่ต้องเข้าใจว่าเป็นที่สุดเฉพาะในประเด็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลใดหรือคดีพิพาทเป็นคดีประเภทใดเท่านั้น เพราะบางครั้งอาจเกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ เช่น คดีที่ฟ้องว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการและประธานศาลอุทธรณ์วินิจฉัยชี้ขาดว่าอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบแล้ว ย่อมเป็นที่สุดในเรื่องเขตอำนาจศาลซึ่งมีผลเพียงว่าศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะต้องรับคดีไว้และศาลชั้นต้นอื่นจะรับคดีนั้นไม่ได้ แต่หากจำเลยให้การต่อสู้ว่าตนเองมิใช่เจ้าพนักงาน ประเด็นว่าจำเลยเป็นเจ้าพนักงานหรือไม่จึงเป็นประเด็นแห่งคดีซึ่งองค์กรที่พิจารณาคดีจะต้องวินิจฉัย และเมื่อสืบพยานแล้วได้ความว่าจำเลยมิใช่เจ้าพนักงาน เช่นนี้ไม่มีผลกระทบต่อบเขตอำนาจศาลตามที่ได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดไว้ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบยังคงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีและพิพากษายกฟ้องได้

พิพาท เกินคำขอ ในคดีผู้บริโภค

ในการดำเนินคดีแพ่งมีหลักกฎหมายสำคัญที่ยึดถือกันมานาน คือหลักห้ามพิพาทเกินคำขอ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 “คำพิพาทหรือคำสั่งของศาลที่ชี้ขาดคดีต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องทุกข้อ แต่ห้ามมิให้พิพาทหรือทำคำสั่งให้สิ่งใด ๆ เกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง” โดยมีข้อยกเว้นอยู่บ้างตามที่ปรากฏในบทกฎหมายดังกล่าว

หลักห้ามพิพาทเกินคำขอมีที่มาจากหลักความต้องการของโจทก์ผู้ฟ้องคดี เป็นหลักที่ใช้กันมานานในระบบกฎหมายทั้งทางตะวันตก¹ และในไทย² โดยถือว่าโจทก์มีสิทธิเลือกได้อย่างเต็มที่ในการใช้สิทธิทางกฎหมายว่าต้องการให้อยู่ในขอบเขตเพียงใด ต้องการใช้สิทธิในเรื่องใด และไม่ต้องการในเรื่องใด และศาลซึ่งเป็นคนกลางไม่ควรให้ในสิ่งที่โจทก์ไม่ต้องการและฝืนความประสงค์ของโจทก์ตามหลักนี้ฝ่ายจำเลยเองก็ทราบขอบเขตว่าหากแพ้คดีจะต้องรับผิดชอบเพียงใด เพื่อความชัดเจนในการกำหนดทิศทางการต่อสู้คดี

ตัวอย่างคดีที่ศาลไม่อาจให้ในสิ่งที่โจทก์ไม่ได้ขอบังคับไว้ในคำฟ้อง เช่น

ฎีกาที่ 2364/2526 ฟ้องขอไถ่ที่ดิน ไม่ได้มีคำขอว่า ถ้าไม่สามารถไถ่ที่ดินคืนได้ให้ใช้ค่าเสียหาย ศาลตัดสินให้ไถ่โจทก์วางค่าไถ่แล้ว แต่จำเลยไถ่ที่ดินคืนไม่ได้เพราะโอนให้บุตรไปก่อนแล้ว เมื่อโจทก์ไม่ได้มีคำขอเรียกค่าเสียหายหากโอนที่ดินคืนไม่ได้ ศาลจะให้ใช้ค่าเสียหายแทนไม่ได้

รังสรรค์ วิจิตรโสรส

ผู้พิพากษาศาลฎีกา

ฎีกาที่ 1552/2523 ฟ้องว่าจำเลยทำให้ท่อประปาเสียหายเรียกให้ใช้ค่าซ่อมท่อประปา เมื่อไม่ได้เรียกค่าเสียหายเป็นค่าน้ำประปาที่สูงเสียมาด้วย ศาลจะพิพาทการใช้ค่าน้ำประปาไม่ได้

ฎีกาที่ 2435-2437/2516 คดีรถชนมีคนเจ็บและตายฟ้องเรียกค่าขาดรายได้การะโนอนาคต แต่ไม่ได้ขอดอกเบี้ยมาด้วย ศาลจะพิพาทให้ดอกเบี้ยในค่าเสียหายอนาคตส่วนนี้ไม่ได้เพราะเกินคำขอ

คดีตามตัวอย่างเห็นได้ว่า ในบางครั้งการจำกัดอำนาจศาลห้ามพิพาทเกินคำขอ กลายเป็นอุปสรรคขัดขวางในการที่ศาลจะให้ความยุติธรรมแก่โจทก์ แม้ศาลเห็นว่าโจทก์ควรได้รับสิ่งนั้นก็ตามการที่โจทก์ไม่ได้ขอในสิ่งที่ควรขอตามสิทธิที่มี ซึ่งมักเกิดในรายที่โจทก์ขาดความรู้และประสบการณ์ในทางคดี ย่อมก่อให้เกิดความไม่ยุติธรรมขึ้นได้เพราะโจทก์ไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายตามที่ควรจะได้ โดยเฉพาะในวงจรของการบริโภคสินค้าหรือบริการที่ฝ่ายผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมีอำนาจต่อรองเหนือกว่าฝ่ายผู้บริโภค ความรู้ความเข้าใจที่ด้อยกว่าของฝ่ายผู้บริโภค ทำให้ไม่ทราบว่าตนมีสิทธิเรียกร้องได้เพียงใด หากกฎหมายไม่ผ่อนปรนเรื่องห้ามพิพาทเกินคำขอ เห็นได้ว่าฝ่ายผู้บริโภคอาจไม่ได้รับความเป็นธรรมตามสมควร จึงเกิดการยกเว้นหลักห้ามพิพาทเกินคำขอขึ้นในการดำเนินคดีผู้บริโภค

¹Ne eat judex ultra vel extra petita partium

²พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความแพ่ง ร.ศ. 127 มาตรา 39 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142

การยกเว้นหลักห้ามพิพากษาเกินคำขอในคดีผู้บริโภคมิที่ตามมาเหตุท้าย พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ว่าเป็นเพราะฝ่ายผู้บริโภคส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ขาดอำนาจต่อรอง ทั้งเป็นฝ่ายถูกเอาเปรียบและตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบแก่ฝ่ายผู้ประกอบการธุรกิจ จึงต้องร่างกฎหมายฉบับนี้ขึ้นเพื่อให้ผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหายได้รับการแก้ไขเยียวยาด้วยความรวดเร็ว ประหยัด และมีประสิทธิภาพ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค ขณะเดียวกันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้น

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551

สร้างหลักเกณฑ์ให้ศาลพิพากษาได้เกินกว่าที่ฝ่ายผู้บริโภคเป็นโจทก์ฟ้องคดีได้เรียกร้องในข้อสำคัญ เป็น 6 หลักเกณฑ์พื้นฐานเรื่องเกินคำขอ คือมาตรา 39 ถึงมาตรา 44 แต่บทความนี้มุ่งกล่าวถึงเฉพาะมาตรา 39 การพิพากษาเกินคำขอ (Ultra Petita) เท่านั้น

มาตรา 39 ในคดีที่ผู้บริโภคหรือผู้มีอำนาจฟ้องคดีแทนผู้บริโภคเป็นโจทก์ ถ้าความปรากฏแก่ศาลว่าจำนวนค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องไม่ถูกต้องหรือวิธีการบังคับตามคำขอของโจทก์ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายตามฟ้อง ศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยให้ถูกต้องหรือกำหนดวิธีการบังคับให้เหมาะสมได้ แม้จะเกินกว่าที่ปรากฏในคำขอบังคับของโจทก์ก็ตาม แต่ข้อที่ศาลยกขึ้นวินิจฉัยนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความยกขึ้นมามากกว่ากันแล้วโดยชอบ

หลังจากบังคับใช้กฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคมากกว่า 10 ปี แม้เป็นที่เข้าใจในหมู่นักกฎหมายถึงหลักเกณฑ์ตามมาตรา 39 ว่าต้องเป็นกรณีฝ่ายผู้บริโภคเป็นโจทก์เท่านั้น ศาลจึงจะพิพากษาให้เกินคำขอของโจทก์ได้ และหมายความรวมถึงกรณีที่ฝ่ายผู้บริโภคถูกผู้ประกอบการฟ้องเป็นจำเลยแล้วฟ้องแย้งด้วย เพราะถือเป็นโจทก์ฟ้องแย้ง และการพิพากษาเกินคำขอเป็นดุลพินิจศาลที่จะพิพากษาให้เมื่อเข้าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดโดยโจทก์ไม่ต้องร้องขอ แต่ก็ยังมีความเข้าใจในหลักบางประการตามมาตรา 39 ที่ไม่ชัดเจนในขอบเขตของกฎหมายอยู่บ้าง ดังเหตุที่เกิดแก่คดีตามฎีกาที่ 2123/2562

คดีตามฎีกานี้ นาง ก. ผู้ตาย เข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลจำเลยด้วยอาการปวดท้อง แพทย์วินิจฉัยว่าอาจมีเนื้องอกที่รังไข่จนตกเลือด ต้องรีบรักษาด่วน จึงผ่าตัดเปิดช่องท้องโดยไม่ตรวจอัลตราซาวด์ก่อน เมื่อผ่าแล้วพบว่าแท้จริงเป็นการตั้งครรภ์นอกมดลูก

จึงเย็บปิดหน้าท้องแล้วให้นอนพักฟื้นจนทุเลา จึงให้ผู้ตายกลับบ้าน สองเดือนต่อมา ผู้ตายตกเลือดมาก และถูกส่งตัวไปที่โรงพยาบาลจำเลยเป็นครั้งที่ 2 แพทย์ผ่าตัดพบทารกในครรภ์เสียชีวิตก่อนแล้วจึงนำออก แล้วพบรกเกาะทะลุมดลูกและอวัยวะอื่นหลายแห่ง เมื่อเลาะออกแล้วเลือดไม่หยุดจึงห้ามเลือดแล้วเย็บปิดหน้าท้อง รุ่งขึ้นผู้ตายเสียชีวิต

ฝ่ายโจทก์เป็นทายาทของผู้ตายฟ้องโรงพยาบาลจำเลยกับแพทย์เป็นคดีผู้บริโภคให้รับผิดชอบในเหตุละเมิดจากการรักษาในครั้งที่ 2 จนผู้ตายเสียชีวิต ขอให้ใช้ค่าเสียหายเป็นค่าปลงศพ ค่าขาดไร้อุปการะ ค่าขาดแรงงาน และค่าเสียหายต่อจิตใจ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ฝ่ายโจทก์อุทธรณ์ ศาลชั้นอุทธรณ์เห็นด้วยกับศาลชั้นต้นเรื่องการรักษาครั้งที่ 2 แต่เห็นว่าแม้ฝ่ายโจทก์ไม่ได้มีคำขอบังคับให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผลจากการผ่าตัดครั้งที่ 1 ศาลก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองและพิพากษาให้จำเลยรับผิดชอบได้ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค มาตรา 39 จึงพิพากษาให้ฝ่ายจำเลยใช้ค่าเสียหายที่ผู้ตายต้องเจ็บป่วยด้วยอาการทุกขเวทนาจากการผ่าตัดครั้งที่ 1 จนต้องนอนพักฟื้นที่โรงพยาบาลจำเลยเพื่อรักษาบาดแผลผ่าตัดกับต้องรักษาตัวต่อที่บ้าน กำหนดให้เป็นเงิน 200,000 บาท กับให้ค่าเสียหายเชิงลงโทษตามมาตรา 42 อีก 300,000 บาท

ฝ่ายจำเลยฎีกาว่าศาลอุทธรณ์ไม่มีอำนาจพิพากษาดังกล่าว

ศาลฎีกาพิพากษาว่าที่จำเลยโต้แย้งว่าเป็นกรณีไม่ใช่ข้อที่ว่ากันมาแล้วโดยชอบ ไม่เข้าเกณฑ์จะใช้อำนาจตามมาตรา 39 นั้น เห็นว่าฝ่ายโจทก์บรรยายฟ้องถึงการรักษาครั้งที่ 1 ในฟ้องแล้ว ข้อเท็จจริงที่ศาลชั้นอุทธรณ์ยกขึ้นวินิจฉัยจึงเป็นข้อที่ว่ากันมาแล้วโดยชอบตั้งแต่ชั้นฟ้องและชั้นพิจารณาของศาลชั้นต้น แม้ฝ่ายโจทก์ไม่ได้มีคำขอบังคับให้ใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีผลจากการผ่าตัดครั้งที่ 1 ศาลชั้นอุทธรณ์ก็ไม่ต้องห้ามจะยกขึ้นวินิจฉัยและพิพากษาให้รับผิดชอบเกินคำขอตามมาตรา 39

อย่างไรก็ตาม ศาลฎีกาเห็นว่าอำนาจศาลตามมาตรา 39 นอกจากต้องอยู่ในบังคับว่าข้อที่ยกขึ้นวินิจฉัยนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่คู่ความยกขึ้นมามากกว่ากันแล้วโดยชอบแล้ว ยังต้องอยู่ใต้บังคับหลักทั่วไปแห่งหนึ่งว่าต้องเป็นกรณีที่โจทก์ในคดีผู้บริโภคเป็นเจ้าหนี้ที่มีสิทธิจะเรียกให้จำเลยผู้เป็นลูกหนี้ชำระหนี้ได้ตามอำนาจแห่งมูลหนี้

อยู่ด้วย ดังบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 194 หากเป็นกรณีที่ไม่มีมูลหนี้หรือไม่มีสิทธิเรียกร้องต่อกันตามกฎหมาย หรือสัญญา ศาลในคดีผู้บริโภคมักมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัย หรือกำหนดวิธีการบังคับเกินกว่าที่ปรากฏในคำขอบังคับไม่เพราะมีใช้ กรณีที่มีสิทธิเรียกร้องแต่คำขอบังคับบกพร่อง ที่ศาลชั้นอุทธรณ์ กำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ฝ่ายโจทก์กรณีผู้ตายต้องเจ็บป่วย ด้วยอาการทุกข์เวทนาจากการผ่าตัดครั้งที่ 1 ต้องนอนพักฟื้น ที่โรงพยาบาลจำเลยเพื่อรักษาบาดแผลผ่าตัดก็ต้องรักษาตัวที่บ้าน เป็นเงิน 200,000 บาท นั้น เห็นว่าเป็นการกำหนดค่าสินไหม ทดแทนเพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินตามมาตรา 446 ซึ่งบัญญัติว่าสิทธิเรียกร้องอันนี้ไม่โอนกันได้ และไม่ได้ตกสืบไปถึงทายาท เว้นแต่สิทธินั้นจะได้รับสภาพกันไว้โดยสัญญาหรือได้เริ่มฟ้องคดี ตามสิทธินั้นแล้ว คดีนี้ผู้ตายไม่ได้ฟ้องคดีเรียกค่าสินไหมทดแทน กรณีดังกล่าวไว้ ทั้งไม่ปรากฏว่าเป็นกรณีที่ได้รับสภาพกันไว้โดย สัญญาระหว่างฝ่ายโจทก์กับฝ่ายจำเลย ฝ่ายโจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้อง ในมูลหนี้ส่วนนี้ดังที่กฎหมายบัญญัติบังคับไว้ เมื่อฝ่ายโจทก์ไม่มี อำนาจแห่งมูลหนี้ที่จะบังคับให้ฝ่ายจำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อความที่เสียหายอย่างอื่นอันมิใช่ตัวเงินดังที่ได้ความ ศาลชั้นอุทธรณ์ จึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา 39 กำหนดค่าสินไหมทดแทน ส่วนนี้ให้ได้ และเมื่อไม่มีค่าเสียหายตั้งต้นก็ย่อมส่งผลให้ไม่อาจสั่ง ให้จ่ายค่าเสียหายเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นจากจำนวนค่าเสียหาย ที่แท้จริงที่ศาลกำหนดให้ได้ตามมาตรา 42 ไปด้วย

ตามฎีกานี้จึงเป็นการวางหลักให้ชัดว่าการที่ศาลจะใช้ อำนาจตามมาตรา 39 นอกจากต้องเข้าเกณฑ์ตามที่กฎหมาย กำหนดแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้บังคับหลักทั่วไปเรื่องหน้าที่ว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกฟ้องโดยผู้บริโภค มีความรับผิดชอบในหน้าที่ฟ้องด้วย ศาลจึงจะพิพากษาเกินคำขอตามมาตรานี้ได้

สำหรับปัญหาว่าการณวิธีการบังคับตามคำขอของโจทก์ ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขเยียวยาความเสียหายตามฟ้องนั้น หากเป็น คำขอในหนี้ต่างประเภทกัน เช่น ขอให้บังคับชำระหนี้กระทำการ ด้วยการให้เปลี่ยนรถคันใหม่แทนคันที่ชำรุดบกพร่อง แต่ไม่ได้ขอ ค่าเสียหายเป็นเงิน ถ้าศาลเห็นว่าไม่ถึงขนาดต้องเปลี่ยน แต่รถมีความชำรุดบกพร่อง ศาลมีอำนาจพิพากษาให้เงินแทนได้หรือไม่

ตามฎีกาที่ 4567/2561 ซึ่งเป็นคดีผู้บริโภคฟ้องเกี่ยวกับ ความชำรุดบกพร่องของรถ ศาลฎีกาฟังว่าจำเลยที่ 1 ผู้ขายส่งมอบ รถยนต์พิพาทแก่โจทก์ผู้ซื้อก่อนโจทก์ทำสัญญาเช่าซื้อกับผู้ให้ เช่าซื้อ พร้อมกับส่งมอบสมุดคู่มือการรับบริการให้แก่โจทก์ ระบุ การรับประกันรถตามเงื่อนไขและระยะเวลา ระบุชื่อโจทก์เป็นลูกค้า

ผู้ซื้อ ซึ่งย่อมหมายถึงเป็นผู้มีสิทธิรับบริการเกี่ยวกับ รถพิพาทจากจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงที่จำเลยที่ 1 แจ้งแก่โจทก์ขณะตกลงซื้อขายกันอันเป็นการมุ่งใจให้ โจทก์เช่าเป็นลูกค้า ข้อตกลงเช่นนี้ย่อมถือเป็นสัญญา การให้บริการที่จำเลยที่ 1 ผู้ขายตกลงจะให้บริการแก่โจทก์ เพื่อตอบแทนแก่โจทก์ผู้ซื้อรถ มีผลเป็นสัญญาบริการ ตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 11 และพิพากษาวางหลักว่าที่จำเลยที่ 1 แก่ฎีกาว่าการนี้ เป็นการรับประกันว่าจะซ่อมหรือเปลี่ยนชิ้นส่วนที่เสียหาย จากความบกพร่องของวัสดุหรือกรรมวิธีการผลิต จากโรงงานภายใต้การใช้ทุนปกติเป็นเวลา 36 เดือน หลังรับมอบรถ หรือ 100,000 กิโลเมตร แล้วแต่กรณี แต่คำขอท้ายฟ้อง กลับขอบังคับให้ใช้เงิน ซึ่งนอกเหนือจากที่ฝ่ายจำเลย รับประกันไว้ตามสมุดคู่มือการรับบริการ จึงไม่อาจบังคับ ให้ได้นั้น ศาลฎีกาเห็นว่าเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าฝ่ายจำเลย ไม่อาจแก้ไขเหตุชำรุดบกพร่องของรถได้ ศาลในคดี ผู้บริโภคย่อมมีอำนาจบังคับให้ใช้ค่าเสียหายเป็นเงินแก่โจทก์ ได้ตามมาตรา 39 และ 41

ตามคดีดังกล่าว ในทางกลับกัน แม้ขอให้ชำระหนี้ เป็นเงิน ศาลก็พิพากษาให้ชำระหนี้โดยการเปลี่ยนรถ ได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม คดีตามตัวอย่างล้วนต้องอยู่ใต้ หลักเกณฑ์ว่าเป็นกรณีเข้าเกณฑ์ที่กฎหมายบังคับไว้ในข้ออื่น ครบถ้วน ศาลจึงจะพิพากษาเกินคำขอได้

การที่ผู้บริโภคฟ้องคดีโดยมีคำขอเรียกค่าเสียหาย ไม่ถูกต้องหรือไม่เพียงพอแก่การเยียวยาความเสียหาย หากศาลพิพากษาเพียงตามคำขอ อาจก่อให้เกิด ความไม่เป็นธรรมเต็มสมบูรณ์แก่ผู้บริโภค และการฟ้องใหม่ อาจเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำหรือฟ้องซ้ำ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 หรือ 148 การที่ศาลในคดีผู้บริโภคพิพากษาเกินคำขอ โดยใช้อำนาจตามมาตรา 39 ในขอบเขตที่ถูกต้อง จึงนับว่า เป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภค ทั้งเป็นการส่งสัญญาณ ให้ผู้ประกอบการหันมาให้ความสำคัญต่อการพัฒนา คุณภาพของสินค้าและบริการให้ดียิ่งขึ้นสมดังเจตนารมณ์ ของกฎหมายฉบับนี้

Google Suite

เนื่องด้วยสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) สำนักงานศาลยุติธรรมได้นำโปรแกรมการสื่อสารทางไกลด้วยภาพและเสียง (Google G Suite) มาเป็นอีกหนึ่งช่องทางเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงาน Google G Suite เป็นบริการชุดแอปพลิเคชันที่ใช้สำหรับบริหารจัดการองค์กร ประกอบด้วย

Gmail-ที่อยู่อีเมลภายใต้ชื่อโดเมนของหน่วยงาน

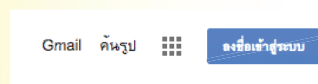
Google Calendar-การนัดหมายและปฏิทินออนไลน์

Google Drive-พื้นที่ในการจัดเก็บไฟล์และข้อมูลบน Cloud Docs, Sheets, Slides, Forms-เครื่องมือสำหรับทำงานร่วมกันแบบเรียลไทม์

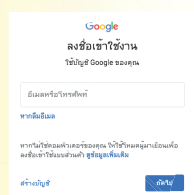
Google Meet-วิดีโอคอนเฟอเรนซ์สำหรับองค์กร

วิธีใช้งาน Google

1. เข้าเว็บ www.google.com แล้วคลิก **ลงชื่อเข้าสู่ระบบ** ที่มุมขวบน

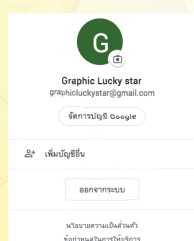
2. ทำการเข้าสู่ระบบ ด้วย E-mail ขององค์กร แล้วกด **ถัดไป**

3. ใส่รหัสผ่าน เพื่อเข้าสู่ระบบ แล้วกด **ถัดไป**

4. เมื่อเข้าสู่ระบบแล้ว ระบบจะแสดงสถานะการเข้าระบบที่มุมขวบน

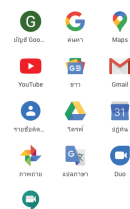

นพดล นักเทศ

นักวิชาการคอมพิวเตอร์ปฏิบัติการ

5. สามารถเลือก Application ที่จะใช้งานได้ที่ Application Shortcuts

Google Calendar

Google Calendar เป็น Service ที่ให้บริการแบบออนไลน์ของ Google ซึ่งทำให้คุณสามารถเก็บข้อมูลเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมไว้ในที่เดียวกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างกำหนดการนัดหมายและกำหนดเวลาเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถส่งข้อความเชิญสามารถใช้ปฏิทินร่วมกับเพื่อนร่วมงาน และค้นหาเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้

Google Drive

Google Drive เป็น Service ประเภท Cloud Technology ที่มีไว้สำหรับให้ผู้ใช้จัดเก็บข้อมูลได้ไม่จำกัด (หากใช้ G Suite ระดับ Business ขึ้นไป) โดยความสามารถของ Google Drive โดยทั่วไป มีดังนี้

- ไฟล์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บไว้สามารถแชร์ให้ผู้อื่นมาเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นได้

- ไฟล์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เก็บไว้สามารถค้นหาข้อมูลได้เต็มรูปแบบสามารถค้นหาเนื้อหาภายในไฟล์ได้

Google Meet

Google Meet เป็นแอปพลิเคชันสำหรับการประชุมทางวิดีโอ สำหรับองค์กรที่ใช้งานสะดวกผ่านเว็บเบราว์เซอร์วิธีเข้าร่วมประชุมมี 4 วิธี ดังนี้

1. **เข้าร่วมประชุม (Join Meeting)** ด้วย Start a New Meeting ใช้สำหรับสร้างห้องประชุมใหม่ โดยไม่ได้นัดล่วงหน้าผ่าน Google Calendar

2. **เข้าร่วมประชุม (Join Meeting)** ด้วย Google Calendar เลือกกิจกรรมใน Google Calendar และเลือก Join Hangouts Meet

3. **เข้าร่วมประชุม (Join Meeting)** ด้วย Meeting Code เลือก Join or Start a Meeting และกรอก Code ทั้ง 10 หลัก โดยไม่ต้องเว้นวรรค Code อักษรทั้ง 10 หลัก สามารถดูได้จากเมนู Meeting Details จะมีอักษร 10 หลักด้านหลัง (/)

4. **เข้าร่วมประชุม (Join Meeting)** ด้วย Conference Link ให้นำ Link ที่ได้รับ มากรอกใน Address Bar บน Browser Google Chrome

คู่มือการใช้งานเพิ่มเติม

<https://qr.go.page.link/Lv8KP>

ฉันร้อง จากเมืองนอก

วิภา ชนลักษณ์ดาว

ผู้นิพนธ์ภาษาเขียนต้นฉบับประจำกองผู้ช่วยผู้นิพนธ์ภาษาเขียน

ช

วงเวลาใกล้เคียงกันนี้ของปีที่ผ่านมา ผู้เขียนได้รับโอกาสจากท่านประธานศาลฎีกา และท่านประธานแผนกคดีผู้บริโภคในศาลฎีกา ให้เข้ารับการอบรมในโครงการฝึกอบรมสำหรับข้าราชการตุลาการหลักสูตรกฎหมายเกี่ยวกับคดีผู้บริโภค ณ Queen Mary, University of London สหราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ 15 ถึง 30 มิถุนายน 2562 โดยมีผู้เข้ารับการอบรมรวม 35 ท่าน ประกอบด้วย ท่านผู้พิพากษาทุกชั้นศาล ครั้งแรกที่ผู้เขียนทราบว่าจะได้ร่วมเดินทางไปอบรมด้วยนั้น ผู้เขียนรู้สึกตื่นเต้นเหมือนจะได้กลับไปเรียนหนังสือที่นั่นอีกครั้ง แม้จะต่างสถาบัน แต่ก็ทำให้ผู้เขียนนึกถึงวันเวลาเก่า ๆ ที่เคยไปใช้ชีวิตอยู่ที่สหราชอาณาจักรในช่วงเวลาระยะเวลาหนึ่ง และยิ่งจำภาพมหานครลอนดอนที่วุ่นวาย ครคร่ำด้วยผู้คนจำนวนมากได้จนติดตา คราวนี้ผู้เขียนคงได้มีเวลาสำรวจมหานครแห่งนี้อีกครั้ง

คณะของเราเริ่มออกเดินทางกัน ในวันเสาร์ที่ 15 มิถุนายน 2562 เวลาค่ำ ด้วยสายการบินไทย เที่ยวบินที่ TG910 ถึงสนามบินฮีทโธรว์ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ในตอนเช้าของวันอาทิตย์ที่ 16 มิถุนายน 2562 มีคณะจากทางมหาวิทยาลัยนำโดย Mr. Newell Hampson-Jones และนักเรียนทุนจากสำนักงานศาลยุติธรรมให้การต้อนรับและพาพวกเราไปยังที่พัก เนื่องจากคณะของเราไปถึงช่วงเช้า ทำให้เราเข้าห้องพักไม่ได้ หลายท่านจึงได้ไปเดินสำรวจพื้นที่รอบ ๆ โรงแรมที่พัก Club Quarters Hotel, Lincoln's Inn Fields ซึ่งทางมหาวิทยาลัยเป็นคนจัดหาให้ ห้องพัสดุสะดวกสบาย บริเวณลือชื่อโรงแรมมีอาหารว่าง ผลไม้ เครื่องดื่มร้อน ไม่ว่าจะเป็นชา กาแฟ หรือเครื่องดื่มเย็นจำพวกน้ำอัดลมบริการไว้ตลอดวันทำงาน นอกจากนี้ ทางมหาวิทยาลัยยังให้คูปองซื้อกาแฟฟรี และบัตรโดยสาร Oyster Card พร้อมเงินในบัตร 10 ปอนด์ สำหรับใช้เดินทางกับระบบขนส่งหลายประเภทในกรุงลอนดอน เช่น รถประจำทาง รถไฟใต้ดิน รถราง และเรือโดยสาร ที่ตั้งของโรงแรมยังอยู่ใจกลางกรุงลอนดอน ใกล้สถานที่เรียน ใกล้สวนสาธารณะ Lincoln's Inn Fields หลายท่านในคณะวิ่งออกกำลังกายที่สวนสาธารณะแห่งนี้ตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ทั้งยังใกล้แหล่งช้อปปิ้ง ไม่ว่าจะเป็น Covent Garden, Leicester Square, China Town, Oxford Street และสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญหลายแห่ง เช่น British Museum, St. Paul's Cathedral, Millennium Bridge ทำให้ทุกเย็นหลังเลิกเรียน ทุกท่านต่างไปสถานที่ต่าง ๆ ตามความสนใจอย่างสะดวกสบาย และเนื่องจากเดือนมิถุนายนเป็นฤดูร้อน เวลากลางวันยาวกว่ากลางคืน แม้เราจะเรียนหนังสือกันทั้งวัน แต่ก็ยังพอมีเวลาให้สำรวจมหานครแห่งนี้ในเวลาเย็น สำหรับผู้เขียนเองไปทุกที่ที่กล่าวถึง และยังไป Greenwich เมืองแห่งเวลามาตรฐาน ไปดูเส้นแบ่งเวลาซึ่งโลกตะวันออกกับตะวันตก ไป British Museum ดูนมมีในเวลาค่ำ (แต่ยังไม่มืดค่ำ) และสิ่งที่ประทับใจคือได้ไปเยี่ยมชมศาลฎีกา (Supreme Court) เดิม สหราชอาณาจักรไม่มีศาลฎีกา แต่มี House of Lords เป็นศาลสูงสุด ต่อมามีการเปลี่ยนแปลง เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2552 เปลี่ยนอำนาจตุลาการศาลสูงสุดจาก House of Lords เป็น Supreme Court และเมื่อทราบศาลฎีกาเปิดให้บุคคลภายนอกเข้าชมได้ ที่สำคัญไม่คิดค่าเข้าชม ผู้เขียนกับท่านอาจารย์ในคณะบางท่านจึงตัดสินใจไปกันโดยไม่ต้องคิด แนนอนเราถามทางจากฟูกูเกิล (Google Map) ฟูกูเกิลชี้ทางว่าอยู่ใกล้ Westminster Abbey ซึ่งไม่ไกลจากโรงเรียน ผู้เขียนเคยผ่าน Westminster Abbey หลายครั้ง ถ่ายรูปตรงหน้า Big Ben, Parliament House, London Eye ก็หลายรอบ แต่ไม่เคยสังเกตว่าศาลฎีกาอยู่ใกล้สถานที่เหล่านี้เลย เรานั่งรถไฟไปลงสถานี Westminster มุ่งตรงไปที่ Westminster Abbey วนหาอยู่พักนึง จึงเห็นตึกรูปทรงตามแบบสถาปัตยกรรมเก่าสไตร์อังกฤษ พร้อมกับ

มีป้ายเล็ก ๆ น่ารักว่า Supreme Court ขณะนั้นใกล้เวลาปิดทำการแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ยังอนุญาตให้เราเข้าเยี่ยมชมได้ ทั้งแนะนำเป็นอย่างดีว่าควรเข้าไปชมสถานที่ใดและอยู่ชั้นใดบ้าง หลังจากเราเยี่ยมชมรอบ ๆ ชั้นล่าง และร่วมเฉลิมฉลองโอกาสครบรอบ 10 ปีของศาลฎีกาด้วยการซื้อของที่ระลึก 10th Year Anniversary กลับมากันพอสมควร ก็ได้เข้าไปชมห้องพิจารณาคดี 3 ห้อง และมีโอกาสเข้าไปนั่งฟังการพิจารณาคดีของศาลฎีกาด้วย

ในด้านการเรียนนั้น ทางมหาวิทยาลัยจัดให้เราเรียนที่ Centre for Commercial Law Studies, School of Law ซึ่งอยู่ใกล้กับโรงแรมที่พัก เดินไปเรียนได้ในเวลาเพียงไม่ถึงหนึ่งนาทีก่อนมหาวิทยาลัย Queen Mary ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1785 เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำของโลก เป็นวิทยาลัยที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของ University of London ประกอบด้วย 5 วิทยาเขต (Campus) ในฝั่งตะวันออก และใจกลางกรุงลอนดอน มีวิทยาเขตหลักอยู่ที่ Mile End ซึ่งคณะของเราก็ได้มีโอกาสไปเยี่ยมชมในช่วงท้ายของการเรียน ส่วนสถานที่เรียนของพวกเราอยู่ที่ Centre for Commercial Law Studies, School of Law ใจกลางกรุงลอนดอน เปิดสอนเฉพาะกฎหมายพาณิชย์ นี่คงเป็นอีกหนึ่งมนต์เสน่ห์ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนในสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพที่เรียน

คณาจารย์ที่มาฝึกอบรมให้กับคณะของเรามีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพาณิชย์ของสหราชอาณาจักร (UK Law) และกฎหมายของสหภาพยุโรป (EU Law) ที่เกี่ยวข้องด้วย มีอาจารย์ Elizabeth Gillow กับอาจารย์ Newell Hampson-Jones เป็นผู้ดูแลตลอดการฝึกอบรม เราเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่ระบบกฎหมายอังกฤษ Introduction to UK Consumer Law เพื่อปูพื้นความรู้กฎหมาย Common Law ซึ่งมีได้มีเพียงตัวบทกฎหมาย แต่ยังมีกฎหมายที่เกิดจากคำตัดสินของศาล (Case Law) นอกจากนี้ คณะผู้เข้ารับการอบรมยังได้เรียนกฎหมายประกันภัย ความรับผิดทางการแพทย์ การดำเนินคดีแบบกลุ่ม กฎหมายซื้อขาย กฎหมายสินเชื่อเครดิต และอีกหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้บริโภค โดยหลักแล้วกฎหมายสหราชอาณาจักรไม่มีกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีผู้บริโภคหรือกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคโดยเฉพาะมาแต่เริ่มแรก แต่ใช้คำตัดสินของศาล (Case Law) เป็นหลัก สหราชอาณาจักรเองก็มีปัญหาเรื่องการพิจารณาคดีล่าช้าและไม่เป็นธรรมเช่นกัน แต่เมื่อมีการปฏิรูประบบวิธีพิจารณาความคดีโดยมีแบบสอบถามให้คู่ความกรอกรายละเอียดก่อนนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล บทลงโทษผู้ประวิงคดีที่ไม่เข้าสู่ระบบไกล่เกลี่ยอาจต้องเป็นฝ่ายเสียค่าฤชาธรรมเนียมศาลแทนคู่ความอีกฝ่าย ทำให้การพิจารณาคดีรวดเร็วขึ้น ซึ่งน่าจะนำมาปรับใช้กับระบบวิธีพิจารณาความคดีของไทยได้บ้าง

นอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนแล้ว คณะผู้เข้ารับการอบรมได้ไปดูงานที่ The County Court ด้วยเพื่อให้เห็นภาพกระบวนการพิจารณาคดีของสหราชอาณาจักร วันที่เราไปดูท่านผู้พิพากษาทำคดีนัดพร้อม ซึ่งก็คล้ายคลึงระบบการนัดพร้อมของไทยที่ทั้งสองฝ่ายต่างต้องนำเสนอพยานหลักฐาน หลังจากที่เราเรียนหนักกันในสัปดาห์แรก ในวันเสาร์ทางมหาวิทยาลัยได้นำคณะของเราไปเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University) หนึ่งในมหาวิทยาลัยลำดับต้น ๆ ของสหราชอาณาจักร โดยเฉพาะ Christchurch College ซึ่งเคยเป็นสถานที่ถ่ายทำ Harry Potter ด้วย แม้เราจะไม่ได้เข้าไปห้อง Great Hall แต่เราก็ได้เดินผ่าน Stairway และ Archway

ซึ่งเป็นจุดที่ถ่ายทำในฉากที่ Harry Potter เดินทางไปถึง Hogwarts ครั้งแรก นอกจากนี้ คณะของเรายังเข้าเยี่ยมชมรอบ ๆ Christchurch College และ Colleges อื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดด้วย แล้วร่วมกันรับประทานอาหารไทยมื้อแรกที่ร้านอาหารไทยโดยทางมหาวิทยาลัยจัดให้ หลังจากนั้นในช่วงบ่ายคณะได้เดินทางไป Bicester Village เพื่อซื้อของฝากกลับประเทศไทย

ในช่วงวันอาทิตย์ที่เป็นวันหยุดของพวกเรา หลายคนในคณะเดินทางไปท่องเที่ยวเมืองอื่นที่อยู่ใกล้ลอนดอน ไม่ว่าจะเป็น Bath, Windsor, Stonehenge แต่สำหรับผู้เขียนนั้น ขอเดินเล่นชิล ๆ ในลอนดอน ผู้เขียนตั้งใจไปที่ Covent Garden แหล่งรวมงานศิลปะอีกครั้ง หลังจากวันแรกที่มาถึงไป Covent Garden แล้วรู้สึกผิดหวังไม่เหมือนกับ Covent Garden ในความทรงจำเมื่อ 22 ปีที่แล้ว วันหยุดนี้จึงขอกลับไป Covent Garden อีกครั้ง เดินตามทางที่ยังพอเลือนรางในความทรงจำ ได้พบงานศิลปะที่ผู้เขียนเคยชื่นชอบและประทับใจมาตลอด ที่สำคัญซื้อของฝาก (ลูก) ได้หลายชิ้น หลังจากนั้นเดินเล่นไปเรื่อย ๆ จนไปถึง National Gallery, Trafalgar Square โชคดีมากที่วันนั้นมีการแสดงดนตรีที่ Trafalgar Square ผู้เขียนหยุดฟังเพลงและดูการแสดงสักพักหนึ่ง แล้วเดินต่อไปยัง Leicester Square, Piccadilly Circus, Oxford Street เข้าร้านนั้นออกร้านนี้ อิ่มสุข เงินเกือบหมดกระเป๋

ในช่วงสัปดาห์ที่สอง การอบรมเริ่มเข้มข้นขึ้น มีการแสดง Moot Court ให้คณะผู้เข้ารับการอบรมช่วยกันคิดวิเคราะห์ ปรับข้อเท็จจริงให้เข้ากับข้อกฎหมายเพื่อให้เข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับคดีผู้บริโภคของสหราชอาณาจักรมากยิ่งขึ้น ทั้งยังทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนาน และเราได้ไปเยี่ยมชม Campus Mile End ซึ่งมีความสวยงาม มีลำคลองคูชานไปกับมหาวิทยาลัย สร้างบรรยากาศในการพักอาศัยและการเรียนให้มีความสุขมากยิ่งขึ้น

ในช่วงท้ายของการเรียน ทางมหาวิทยาลัยได้จัดให้มีการเลี้ยงอำลา และพิธีปิดการอบรม มอบประกาศนียบัตรแก่ผู้เข้าอบรมทุกท่าน ณ The Honourable Society of Lincoln's Inn หรือสำนักเนติบัณฑิตยสภาลินคอล์นนั้นเอง ภายในห้องโถง ตกแต่งด้วยงานไม้แกะสลัก และภาพวาดสวยงามเป็นฉากหลัง ทั้งยังได้รับเกียรติจากท่านอัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงลอนดอน พร้อมคณะมาเป็นสักขีพยานในพิธีรับประกาศนียบัตรครั้งนี้ นับเป็นอีกหนึ่งความประทับใจที่ไม่อาจลืมเลือน แล้วคณะผู้เข้าอบรมก็เดินทางกลับประเทศไทยโดยสวัสดิภาพ แล้วเราได้พบกันอีกนะ...ลอนดอน

Justice for Justice

ท่านเมทินี ชโลธร

รองประธานศาลฎีกา

พรประกาศ ทรงฤกษ์

นิติกร

จุลสารศาลฎีกาได้ติดตามการทำงานของท่านมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพิจารณาคดีต่อเนื่องครบองค์คณะก็ดี การปล่อยชั่วคราวในวาระหยุดคดี ต่างประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี จนเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จึงขอเรียนถามท่านถึงหลักที่ใช้ในการทำงานให้ได้ผลสำเร็จดังกล่าวว่า:

ท่านรองประธานฯ: หลักการทำงานคือจะทำงานที่รู้สึกว่าจะเหมาะกับตัวเอง ที่ตัวเองชอบ และเรื่องนั้นทำได้ เพราะว่าคนเราไม่ได้ทำได้ทุกเรื่อง เพราะฉะนั้นงานอะไรที่เราไม่ถนัดก็อย่าไปรับ แต่งานไหนที่อยากทำอยู่แล้วหรือคิดว่าเราถนัดก็จะเลือกทำ เพราะฉะนั้นก็จะไม่ได้ทำทุกอย่างที่มีคนชวนทำ

ท่านมีวิธีการคัดเลือกผู้ร่วมงานในแต่ละเรื่องอย่างไร:

ท่านรองประธานฯ: จะดูว่าถ้าเป็นงานที่ต้องมีความต่อเนื่อง ก็จะเลือกคนที่อยู่ในหลายเจนเนอเรชัน (Generation) เพื่อให้มีความต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ และต้องเป็นคนที่เหมาะสมกับงานนั้น ๆ เคยนำ

ท่านผู้พิพากษาไปร่วมกับโครงการข้างนอก ขอยกตัวอย่าง โครงการกำลังใจซึ่งรู้ว่าโครงการนี้ต้องทำต่อเนื่องไปแน่ ๆ และเกี่ยวพันกับผู้พิพากษา ก็จะมีผู้พิพากษา ซึ่งเรามองตั้งแต่ซีรีส์ (Series) 2, 3, 4, 5, 6 จะเห็นว่าจะมีคนตั้งแต่รุ่นที่ 20 กว่า ๆ ยกตัวอย่างท่านอาจารย์วาสนา หงส์เจริญ ซึ่งจะช่วยมาตลอด และก็มีรุ่นที่ 30 กว่า ๆ มีท่านเผ่าพันธ์ ขอบน้ำตาล ท่านณัฐปรภณ พิชญปัญญาธรรม คือพวกที่มีความถนัดด้านนี้ไปจนกระทั่งถึงรุ่นใหม่ ๆ คือผู้ช่วยผู้พิพากษาที่เข้ามาทำงานได้หนึ่งถึงสองปี เพื่อให้รู้จักกันในกลุ่มคนที่สนใจงานด้านเดียวกัน แล้วพอรู้จักกันแล้ว เขาก็จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แล้วเราก็เห็นมุมมองของผู้ใหญ่และความกระตือรือร้นของคนรุ่นใหม่ ๆ ได้เห็นแนวคิดของคนทุกรุ่นมาผสมผสานกันแล้วกลับดี เพราะว่าคนอยู่ตรงนี้ก็ได้รับโอเดียจากคนที่อยู่ในอีกวัยหนึ่งในอีกช่วงเวลานึงหรือในช่วงวัยที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่ที่ว่างานนั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องอะไรด้วย ถ้าเป็นงานที่เฉพาะด้านก็อาจจะต้องเลือกคนที่เฉพาะตรงนั้น และคนที่ทำงานกับดิฉันส่วนใหญ่จะต้องถนัดด้านนั้น บางทีก็ไม่ต้องถามคนซ้ำ ๆ เพราะว่าแม้แต่ตัวเราเอง เราก็ไม่ได้เก่งในทุกเรื่อง เราไม่ได้สามารถทำได้ทุกเรื่อง ก็ต้องเลือกคนที่สามารถทำด้านนั้น ๆ ได้สามารถทำงานเป็นทีมได้ เพราะว่าการทำงานของศาลส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบคณะทำงาน คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการ ถ้าเราทำงานแบบวันแมนโชว์ งานมันไม่ไป ทุกคนที่มาทำงานร่วมกันต้องรับฟังกันแล้วก็นำมาผสมผสานแลกเปลี่ยน เวลาออกไปเราก็จะบอกว่าเป็นงานของคณะทำงานของชุดนั้นชุดนี้

ท่านมีวิธีการอย่างไรในแต่ละเรื่องในแต่ละโครงการที่ท่านได้กำกับดูแลที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องยอมรับและนำไปปฏิบัติ:

ท่านรองประธานฯ: ทุกโครงการที่ทำ ถ้าสังเกตจะมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการนั้นอยู่ ดิฉันก็จะเน้นทุกครั้งที่เวลา

ประชุมคณะทำงานแต่ละชุดว่าเรามีวัตถุประสงค์อะไร เรามีเป้าหมายปลายทางอย่างไร ไม่ใช่ทำไปเรื่อย ๆ แล้วหนีออกไปจากกรอบของวัตถุประสงค์ และคนที่เข้าใจวัตถุประสงค์แล้ว เขาจะรู้แล้วว่าทางเดินไปสู่วัตถุประสงค์จะมีหลายทางได้ แต่มันต้องไปทางเดียวกัน เพราะฉะนั้นเมื่อยอมรับในสิ่งที่มีอยู่ที่เป็นเป้าหมายแล้วก็จะเข้าใจ พอเข้าใจการทำงานแล้วก็ไปกันได้หมดในทุกทิศทาง สมมติยกตัวอย่างโครงการที่ท่านประธานศาลฎีกามอบหมายให้รับผิดชอบ เรื่องการขับเคลื่อนนโยบายเรื่องปล่อยชั่วคราว ทุกคนจะรู้ว่าปลายทางคือตามคำแนะนำท่านประธานศาลฎีกา เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย แต่ระหว่างทางเราอาจจะมีไอเดียในเรื่องทำอะไร ดูแลอย่างไรได้ แต่สุดท้ายคือไปตรงนั้น เพราะฉะนั้นน้อง ๆ ทุกคน เมื่อเข้าใจแล้ว เขาก็จะยอมรับว่าสิ่งที่ทำจะไปสู่เป้าหมายนั้นไหม ในการทำงานของคุณจะเก็บสถิติแบบที่มีมิติสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อไปสู่เป้าหมายนั้นได้ เวลาทำงานต้องเข้าใจก่อนว่าเราจะทำเพื่ออะไร ถ้าเราเข้าใจแล้วอย่างไ้ก็ไปได้ ก็คิดว่าเขาไม่ได้ยอมรับในคนที่ประธานคณะทำงานหรือยอมรับในผู้ใหญ่ที่เขาทำ แต่เขายอมรับในเป้าหมายของงานและยอมรับวิถีทางที่จะไปตรงนั้นมากกว่า

ท้าววิธีจัดการในการสร้างสมดุลระหว่างการงานกับการดำเนินชีวิตอย่างไรบ้างคะ

ท่านรองประธานฯ: ที่จริงแล้ว ดิฉันเป็นคนดูหนัง ดูละครทุกเรื่อง ฟังเพลงเป็นคนนอนดึก ถ้าไม่มีโควิดก็ชอบปิ้ง แต่ทำงานก็ทำ สมดุลอย่างไ้ก็อาจจะเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยสมดุลเท่าไร แต่ทำหลาย ๆ อย่างไปพร้อม ๆ กัน แต่ว่าเรามีไทม์ไลน์ (Timeline) ของเราว่าเรื่องนี้เราควรจะเสร็จวันไหน แต่ระหว่างทางเราไม่ได้ทำตลอดเวลาทุกวัน ยกเว้นแต่เป็นงานเร่ง ช่วงเวลาที่ทำงานได้มาก ๆ คือช่วงดึก ๆ ก็เลยอาจจะไม่กระทบกับการใช้ชีวิตกลางวัน แม้แต่วันหยุดมีคนถามว่าไปทำงานวันหยุดหรือเปล่า เปล่าเลยคะ วันหยุดนี้คือนอนดูรายการทีวีปกติเหมือนคนทั่วไป เดินไปเดินมา แต่ค่า ๆ นี่จะเป็นช่วงเวลาที่เราจะรู้สึกว่าอาจจะคิดงานได้หรืออาจจะทำงานได้ เพราะฉะนั้นจะบอกว่าเป็นคนที่มีสมดุลในการทำงานก็ไม่ค่อยเท่าไร จะเป็นคนอารมณ์ศิลปิน คืออยากทำก็ทำ อยากหยุดก็หยุด เพราะว่าอย่างไรทุกอย่างจะมีระยะเวลาของการทำงานควบคุมอยู่แล้ว ไม่ได้เป็นตัวอย่งที่ดี ออกกำลังกายก็ไม่ค่อยได้ออกเท่าไร เพราะว่าผู้หญิงกับการออกกำลังกาย ออกกำลังกายแล้วมันต้องหนึ่งวันเสียไปเลยอะไรแบบนี้ อยากฝากว่าตอนนี้ช่วงที่มาทำงานที่ศาลฎีกาจะเห็นผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือเจ้าหน้าที่ศาลฎีกามีคนหลายเจเนอเรชั่น ท่านผู้พิพากษาจะมีตั้งแต่ผู้ใหญ่มาก ๆ ก่อนข้างอาวุโสสูง ๆ หรือว่าเด็กใหม่ ๆ แม้แต่น้อง ๆ เจ้าหน้าที่ที่ก็เหมือนกันจะมีผู้ใหญ่กับเด็ก สิ่งที่เรามองเห็นก็คือว่าเด็ก ๆ ยังไม่ค่อยได้มีบทบาทในการเข้ามาทำงานมากนัก เพราะเขาคิดว่าเดี๋ยวเขาค่อย ๆ โตแล้วเขาค่อยทำ แต่ที่จริงแล้วในระบบการทำงานสมัยใหม่สามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ เข้ามาทำได้ตัวเองถือว่าได้รับโอกาสจากผู้ใหญ่เข้าเหมือนกันที่จะเข้ามาทำงานหลาย ๆ ส่วน เข้าโดยการรับราชการแล้ว ก่อนหน้านั้นก็จะมีครอบครัว ดูแลครอบครัว การที่มีโอกาสเข้ามาทำงานมาก ๆ มันสะสมประสบการณ์ ดีใจที่เวลาประชุมบางครั้งท่านผู้อำนวยการฯ จะให้น้อง ๆ เจ้าหน้าที่ไม่ใช่แค่หัวหน้าส่วนเข้ามาร่วมประชุมรับฟังด้วย เขาจะเห็นตัวอย่างของการทำงาน วันนี้เขายังไม่ได้พูดในที่ประชุมแต่เขาจะเห็นว่าการนำเสนอ การพูดของท่านผู้พิพากษาก็ดี ท่านผู้อำนวยการฯ ก็ดี ท่านหัวหน้าส่วนก็ดีเป็นอย่างไร วิธีการนำเสนอเขาเข้าใจไหม คือถ้าคนที่ไม่มีโอกาสเห็น เวลาทำงานจะมีความรู้สึกไม่มั่นใจ แม้แต่ผู้พิพากษา

เราเคยคิดว่าศาลฎีกาเป็นศาลใหญ่มาก เรายังไม่ได้ให้โอกาสน้อง ๆ ที่เพิ่งเข้ามาเป็นกองผู้ช่วยเล็ก ๆ ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของงานเท่าไร ส่วนใหญ่ใครทำอะไรก็จะทำกันอยู่ในกลุ่มนั้น การสื่อสารก็ไม่เกิด ก็อยากฝากท่านที่จะต้องดูแลกันต่อไปว่าเรามีบุคลากรจำนวนมาก ถ้าเราใช้คนกระจายกันไปไม่กระจุกตัว ส่วนใหญ่เราจะกระจุกตัวใครเคยทำอะไรและทำได้ดีคนนั้นก็ต้องทำต่อ แต่ที่จริงยังมีคนอีกจำนวนหนึ่งที่ทำได้ดีเหมือนกัน อาจจะทำได้เท่าหรือดีกว่า แต่ยังไม่ได้ออกมาทำงาน เข้ามาใช้งาน ควรจะกระจายไปแล้วจะทำให้เกิดความรู้สึกว่าคุณคนมีส่วนร่วมในงานหรือในกิจกรรมของศาลได้มากขึ้น

ท้าวสิ่งใดที่อยากจะฝากไปยังผู้อ่านจุลสารศาลฎีกาบ้างไหมคะ

ท่านรองประธานฯ: ดิฉันคิดว่าองค์กรใหญ่ ๆ อย่างศาลฎีกามีคนจำนวนมาก ท่านประธานศาลฎีกามีนโยบายหลายอย่าง มีกิจกรรมที่อยากทำหลาย ๆ อย่าง คนที่จะรับมาทำงานไม่ว่าจะเป็นน้อง ๆ หรือเจ้าหน้าที่หรือท่านผู้พิพากษาก็ตาม ถ้าเราได้กระจายออกไป ไปถึงคนที่อาจจะอยู่ในมุมใดมุมหนึ่ง ซึ่งมีความสามารถแต่ยังไม่ได้แสดงตัวออกมาเข้ามาใช้งาน เอามาลองดู เอาเขาเข้ามา คิดว่าจะทำให้เราสร้างบุคลากรอีกรุ่นหนึ่งสืบต่อไปได้สำหรับสานต่องานของเรา และยังทำให้ทุกคนรู้สึกว่าตัวเองมีส่วนร่วม มีตัวตนอยู่ในศาล เพราะว่าองค์กรใหญ่ ๆ คนส่วนหนึ่งจะเป็นคนเข้าไปทำงาน จะมีการเคลื่อนไหว (Movement) ไปเรื่อย ๆ แต่อีกกลุ่มหนึ่งเหมือนเขาารู้สึกว่าเขาไม่มีตัวตนอยู่ในนี้ มีอะไรก็บอกมา ไปบ้าง ไม่ไปบ้าง หรือว่าทำอย่างไรให้ทุกคนรู้สึกว่าทุกคนมีความสำคัญ เป็นกลไกเล็ก ๆ ก็จริง แต่ถ้าไม่มีเขา มันก็ไม่ใช่ศาลฎีกา แล้วเราจะยังได้รับความร่วมมือจากคนอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งเขาอาจจะอยู่ที่มุมไกล ๆ ในอนาคตดิฉันคิดว่าหลายคนคงได้มีโอกาสเข้ามาช่วยงานในส่วนของการศาลฎีกาให้มากขึ้น ไม่ใช่คนเดิม ๆ คนเดิม ๆ ไม่ใช่ไม่ดี คนเดิม ๆ ก็ยังมีคุณค่าที่จะช่วย แต่ว่าต้องสร้างคนใหม่ ๆ เพราะว่าอย่างน้อง ๆ ชูการของเราไม่ได้อยู่ที่ศาลฎีกาตลอดไป ถ้าเขาได้รับประสบการณ์จากการทำงานต่าง ๆ วิธีคิดต่าง ๆ ได้เห็นถึงท่าน ๆ ทำงานต่าง ๆ เขาออกไปรับราชการที่ศาลต่าง ๆ อาจจะเป็นศาลจังหวัดหรือศาลแขวง เขาจะได้นำสิ่งที่ได้เห็นจากผู้ใหญ่ที่เข้าไปใช้ในการทำงาน ก็จะเป็นประโยชน์แก่ศาลยุติธรรมในภาพรวม

ทางจุลสารศาลฎีกาขอกราบขอบพระคุณท่านรองประธานศาลฎีกาเป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

คดีผู้บริโภค ที่น่าสนใจ

สมชาย วรเลิศ

หัวหน้าส่วนแผนกคดีพิเศษและยกร่างคำพิพากษา

พิจิตรา กลางเสนา

นิติกรปฏิบัติการ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1455/2562

การฟ้องคดีผู้บริโภคโจทก์เพียงบรรยายข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีรวมทั้งคำขอบังคับชัดเจนพอที่จะทำให้เข้าใจได้ตามที่บัญญัติในมาตรา 20 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 ก็เป็นการเพียงพอ โจทก์หาจำต้องปรับบทกฎหมายที่ฝ่ายจำเลยต้องรับผิดชอบในคำฟ้องไม่ การที่โจทก์ตั้งข้อหาในฟ้องว่าเป็นเรื่องสินค้าที่ไม่ปลอดภัยเพราะความชำรุดบกพร่องของรถพิพาทและฟ้องให้จำเลยที่ 1 ผู้ผลิต จำเลยที่ 2 ผู้รับหรือซื้อรถพิพาทจากจำเลยที่ 1 ไปจำหน่าย จำเลยที่ 3 ผู้แทนจำหน่ายของจำเลยที่ 2 และจำเลยที่ 4 ผู้ให้เช่าซื้อรถพิพาทแก่โจทก์ ร่วมกันรับผิดชอบโดยบรรยายฟ้องถึงเหตุแห่งความรับผิดชอบว่า รถพิพาทมีความชำรุดบกพร่อง เครื่องยนต์ดับในขณะที่รถแล่นหรือจอดและไม่สามารถติดเครื่องยนต์ได้ ก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตของโจทก์และผู้อื่นนั้น นอกจากเป็นการฟ้องให้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 แล้ว ยังเป็นการฟ้องให้จำเลยทั้งสี่รับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของรถพิพาทซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต้องบังคับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 อยู่ด้วย ฟ้องโจทก์หาได้จำกัดความรับผิดชอบของจำเลยทั้งสี่เพียงในฐานะเป็นผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 ไม่และพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม พ.ศ. 2540 มาตรา 6 บัญญัติว่า สัญญาระหว่างผู้บริโภคกับผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพที่มีการชำระหนี้ด้วยการส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้บริโภคจะมีข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจการค้าหรือวิชาชีพเพื่อความชำรุดบกพร่องหรือเพื่อการรอนสิทธิไม่ได้ เว้นแต่ผู้บริโภคได้รู้ถึงความชำรุดบกพร่องหรือเหตุแห่งการรอนสิทธิอยู่แล้วในขณะที่ทำสัญญา ในกรณีนี้ให้ข้อตกลงยกเว้นหรือจำกัดความรับผิดชอบนั้นมีผลบังคับได้เพียงเท่าที่เป็นธรรมและพอสมควรแก่กรณีเท่านั้น ปัญหาแม้โจทก์ไม่ได้ยกขึ้นกล่าวอ้าง แต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกายกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142(5) ประกอบพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 7 ข้อตกลงที่ยกเว้นความรับผิดกรณีชำรุดบกพร่องที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่รับมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อซึ่งไม่สามารถตรวจพบขณะส่งมอบจึงเป็นข้อตกลงที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบโจทก์ผู้เช่าซื้อซึ่งเป็นผู้บริโภคเกินสมควรจึงไม่อาจบังคับได้ เมื่อความชำรุดบกพร่องของรถพิพาทปรากฏขึ้นภายหลังจากวันที่โจทก์รับมอบรถพิพาทแล้ว จำเลยที่ 4 จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ 1 รับผิดชอบโจทก์ด้วยตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 472 ซึ่งใช้บังคับแก่การเช่าซื้อด้วยตามมาตรา 549 การที่จำเลยที่ 4 โดยจำเลยที่ 3 ส่งมอบรถพิพาทที่มีความชำรุดบกพร่องแม้ไม่เห็นประจักษ์ในขณะที่ส่งมอบให้แก่โจทก์ ย่อมเป็นการชำระหนี้ที่ไม่ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ จำเลยที่ 4 จึงเป็นฝ่ายผิดสัญญาเช่าซื้อ เมื่อสัญญาเช่าซื้อเป็นสัญญาต่างตอบแทน โจทก์ย่อมปฏิเสธยังไม่ชำระค่าเช่าซื้อตามสัญญาได้จนกว่าจำเลยที่ 4 จะปฏิบัติตามสัญญาด้วยการแก้ไขปัญหาความชำรุดบกพร่อง

ให้รถพิพาทที่เช่าซื้ออยู่ในสภาพสมบูรณ์เรียบร้อยพร้อมใช้งานได้อย่างปลอดภัยเสียก่อน และจำเลยที่ 4 จะยกเอาเหตุที่โจทก์ไม่ชำระค่าเช่าซื้อตามกำหนดเป็นเหตุผิดนัดเพื่อบอกเลิกสัญญาไม่ได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 369 การบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อของจำเลยที่ 4 ตามหนังสือและหนังสือชี้แจงและยืนยันการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อเนื่องจากโจทก์ชำระเงินไม่ครบตามที่ทวงถามตามหนังสือจึงไม่มีผลเป็นการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อโดยชอบ แม้คดีไม่ปรากฏจากทางนำสืบของโจทก์ว่า ก่อนฟ้องคดีนี้โจทก์นำรถพิพาทไปคืนหรือแสดงเจตนาคืนรถพิพาทให้แก่จำเลยที่ 4 หรือบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อ แต่การที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ขอให้จำเลยที่ 4 รับรถพิพาทคืนไป ย่อมเป็นการบอกเลิกสัญญาเช่าซื้อด้วยเหตุอันเกิดแต่จำเลยที่ 4 เป็นฝ่ายผิดสัญญา คู่กรณีจึงต้องกลับสู่ฐานะเดิมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 391 โจทก์จึงขอให้บังคับจำเลยที่ 4 ใช้เงินค่าเช่าซื้อที่โจทก์ชำระไปแล้วแก่โจทก์ได้โดยโจทก์ต้องส่งมอบรถพิพาทคืนแก่จำเลยที่ 4 และต้องชำระค่าใช้รถพิพาทแก่จำเลยที่ 4 ด้วย ส่วนปัญหาความรับผิดชอบของจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ในค่าเสียหายเชิงลงโทษว่าต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ 1 ด้วยหรือไม่นั้น จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 ไม่ใช่ผู้ประกอบการตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551 จึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายเชิงลงโทษตามกฎหมายดังกล่าว และแม้คำฟ้องโจทก์เป็นการขอบังคับตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 อยู่ด้วย ซึ่งตามมาตรา 42 เป็นบทบัญญัติให้ศาลกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ แต่ข้อเท็จจริงได้ความจากที่โจทก์นำสืบอ้างตนเองเป็นพยานว่า นับแต่โจทก์รับมอบรถพิพาทไปใช้งานเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2554 โจทก์ใช้รถพิพาทได้ตามปกติ ความชำรุดบกพร่องของรถพิพาทเพิ่งปรากฏขึ้นครั้งแรกเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 หลังจากการใช้งานเกือบ 2 ปี และโจทก์รับว่าในบางช่วงเวลารถพิพาทก็มีอาการเหมือนปกติไม่แสดงอาการชำรุดบกพร่อง กับไม่ปรากฏจากทางนำสืบของโจทก์ว่า จำเลยที่ 2 และที่ 3 ปฏิเสธไม่ให้บริการบำรุงรักษาซ่อมแซมรถพิพาทเมื่อโจทก์ขอเข้ารับบริการ ส่วนจำเลยที่ 4 แม้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รถพิพาทและเป็นผู้ให้เช่าซื้อ แต่โจทก์เป็นผู้ครอบครองรถพิพาทโดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 4 ได้เข้าเกี่ยวข้องครอบครองรถพิพาทหรือปฏิเสธหน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อที่มีต่อผู้เช่าซื้อ เมื่อคดีไม่ปรากฏความว่า จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 มีการกระทำโดยเจตนาเอาเปรียบโจทก์โดยไม่เป็นธรรม หรือจงใจให้โจทก์ได้รับความเสียหาย หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่นำพาต่อความเสียหายที่จะเกิดแก่โจทก์ หรือกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อความรับผิดชอบของตน อันเป็นเหตุที่จะกำหนดให้รับผิดชอบในค่าเสียหายเชิงลงโทษได้ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 42 จำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 จึงไม่ต้องรับผิดชอบในค่าเสียหายส่วนนี้

รอบรั้วศาลฎีกา

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา ให้โอวาทแก่ผู้พิพากษาประจำศาล รุ่นที่ 70 จำนวน 103 คน ก่อนออกไปปฏิบัติหน้าที่ในศาล ส่วนภูมิภาค เมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2563 เวลา 09.30 น. ณ ห้องประชุมใหญ่ศาลฎีกา

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา ได้นำคณะข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมในศาลฎีการ่วมพิธีลงนามถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ประจำปีพุทธศักราช 2563 เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2563 เวลา 09.00 น. ณ บริเวณ ห้องโถงกลาง ชั้น 1 อาคารศาลฎีกา

ศาลฎีกาได้อ่านคำพิพากษาศาลฎีกา ในคดีอาญาความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ให้จำเลยซึ่งถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลาง บางขวางฟัง โดยจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ มีเจ้าหน้าที่ของเรือนจำเป็นสักขีพยานยืนยันตัวตนจำเลยตลอดการอ่าน คำพิพากษา นับเป็นคดีแรกที่มีการอ่านคำพิพากษาศาลฎีกาให้จำเลยซึ่งถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำฟัง เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2563 ณ ห้องพิจารณาคดี 2 (ห้อง 205) ชั้น 2 อาคารศาลฎีกา

นายไสลเกษ วัฒนพันธุ์ ประธานศาลฎีกา เป็นประธานเปิดโครงการ “ศาลยุติธรรมห่วงใย ฝ่าภัยโควิด” โดยศาลยุติธรรมจัดขึ้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือและลดภาระของคู่ความและประชาชนผู้ใช้บริการศาลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยการเผยแพร่ความรู้ด้านแรงงานผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จัดตั้งคลินิกศาลแรงงานเพื่อให้คำปรึกษาด้านแรงงาน ซึ่งเป็นการให้บริการเชิงรุก ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบโครงการศาล ในส่วนภูมิภาคเข้าร่วมพิธีเปิดผ่านระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ ณ ศาลที่ตั้งของตน เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2563 ณ ห้องประชุม ชั้น 2 อาคาร สำนักประธานศาลฎีกา

สกนธ์ เรืองบุ่ม

หัวหน้ากลุ่มงานประชาสัมพันธ์

จุลสารศาลฎีกา กรกฎาคม - กันยายน 2563 | 21

ถามมา-ตอบไป

คำถาม

กรณิคุความยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลในชั้นขออนุญาตฎีกา ศาลชั้นต้นมีอำนาจสั่งหรือไม่ และคำร้องขอต้องมีพฤติการณ์พิเศษหรือไม่อย่างไร

คำตอบ ศาลฎีกาได้วินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำสั่ง (คดีขออนุญาตฎีกา) ที่ ครพ. 15/2563 ศาลฎีกาแผนกคดีคำสั่งคำร้องและขออนุญาตฎีกาในศาลฎีกาตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว คดีนี้จำเลยยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาพร้อมคำฟ้องฎีกาและคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นฎีกา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้ส่งคำร้องขออนุญาตฎีกาและคำฟ้องฎีกาไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่ง ส่วนคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นฎีกา ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่ารอไว้สั่งเมื่อคำร้องขออนุญาตฎีกาทกกลับมา พิเคราะห์แล้ว ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. 2558 ข้อ 7 คู่ความผู้ยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาต้องยื่นคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาโดยเสียค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาและต้องนำเงินค่าธรรมเนียมซึ่งจะต้องใช้แก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งมาวางศาลพร้อมกับคำฟ้องฎีกานั้นด้วย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. 2558 ข้อ 9 ในกรณีมีการขอขยายระยะเวลาวางเงินตามข้อ 7 หากศาลชั้นต้นเห็นสมควรอนุญาตให้ขยาย ให้ศาลชั้นต้นสั่งตามที่เห็นสมควร หากจะไม่อนุญาตให้ขยาย ให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องขอขยายระยะเวลาพร้อมสำนวนความไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งโดยเร็วต่อไป ดังนี้ เมื่อศาลชั้นต้นส่งคำร้องขออนุญาตฎีกาพร้อมคำฟ้องฎีกา และคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นฎีกามายังศาลฎีกา โดยศาลชั้นต้นมิได้ส่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นฎีกา ศาลฎีกาจึงต้องวินิจฉัยคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นฎีกาของจำเลยเสียก่อน เห็นว่าศาลชั้นต้นอ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 ให้จำเลยฟัง เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน 2561 จำเลยยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นฎีกา รวม 7 ครั้ง ครั้งที่ 1 ถึงครั้งที่ 6 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาต ส่วนครั้งที่ 7 ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้อง

รัฐพล ทองมาก

หัวหน้าส่วนคำสั่งคำร้อง

พัชรินทร์ นิธิพิเชฐ

หัวหน้าส่วนคำพิพากษา

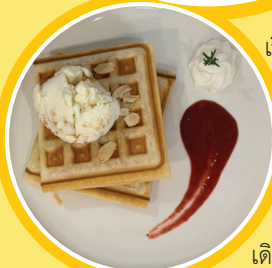

เมื่อนับระยะเวลาดังแต่วันที่ศาลชั้นต้น อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 ให้จำเลยฟังจนถึงวันที่จำเลยยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินเป็นเวลา 6 เดือนเศษ แสดงว่าจำเลยมีระยะเวลาพอสมควรแล้วในการเตรียมเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นฎีกา ส่วนที่จำเลยอ้างว่าจำเลยไม่สามารถนำเงินค่าธรรมเนียมมาวางศาลได้ทัน เพราะจำเลยมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ของจำเลยนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ค่าธรรมเนียมศาลชั้นฎีกาของจำเลยเป็นเงินเพียง 1,200 บาท ซึ่งเป็นเงินจำนวนเพียงเล็กน้อย ยังถือไม่ได้ว่ามีพฤติการณ์พิเศษอันควรขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลให้แก่จำเลย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 23 จึงไม่อนุญาตให้จำเลยขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมศาลชั้นฎีกา และถือว่าเป็นกรณีจำเลยซึ่งไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ไม่วางเงินค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. 2558 ข้อ 7 จึงมีคำสั่งยกคำร้องขอขยายระยะเวลาวางเงินค่าธรรมเนียมชั้นฎีกา ไม่รับคำร้องขออนุญาตฎีกา และไม่รับฎีกาของจำเลย

รอบรู้ชวนอร่อย

ร

อบรู้ชวนอร่อย ฉบับนี้ได้เวลาออกไปชิมด้วยตัวเอง อีกครั้ง ด้วยเหตุที่ กทม. จัดมาตรการผ่อนปรนระยะ 4 ให้นั่งรับประทานอาหารภายในร้านได้ วันนี้ บก. ขอพาไปชิมอาหารเวียดนามระดับมิชลิน ไกด์ ย่านท่าเตียน “Tonkin Annam” แนะนำโดยน้องป่านแก้ว ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา ของเรานี้เอง ซึ่งจัดเป็นนักชิมด้วยเช่นกัน หลังจากนัดแนะกับทีมงานอันได้แก่ น้องแท๊ป น้องหญิง จากส่วนสนับสนุนงานเลขานุการศาลฎีกา และชายกลาง จากศูนย์วิชาการงานคดีแล้ว ก็ออกเดินทางจากศาลฎีกาลัดเลาะเลียบบ้านเจ้าพระยา ผ่านราชนาวิธสโมสรไปประมาณ 300 เมตร ก็จะถึงร้าน โชคดีที่มีที่จอดรถใกล้ร้านอยู่หนึ่งเลยไม่ต้องเดินไกล ใช้เวลาเดินทางจากศาลฎีกาไม่เกิน 5 นาที (ถ้าไม่ติดรถนักท่องเที่ยว) ร้าน “ตงกิง-อันนัม” อยู่ทางขวาจากปากซอยท่าเรือแดง มองเห็นป้ายชื่อร้านสีขาวดำ ภาษาเวียดนามในกรอบสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ มีภาษาอังกฤษกำกับอยู่ด้านล่างมาแต่ไกล (สำหรับคนสายตาวาย) คณะชิมไม่รอช้ารีบเดินไปถ่ายรูปหน้าร้าน

แล้วเข้าไปแจ้งพนักงานว่าโทรมาจอง 4 ที่ ภายในร้านตกแต่งสไตล์ Industrial Look ร่วมสมัย ดิบ ๆ หน่อย เน้นโทนสีดำ โดยนำอาคารพาณิชย์ห้องเดียวมาดัดแปลง ชั้นล่างมี 3 โต๊ะ ชั้นบนมี 4 โต๊ะ โต๊ะละ 4 คน อาหารที่สั่งมาชิมในวันนี้ ได้แก่ แหนมเนือง (280 บาท) จานนี้มีดีที่แบ่งท็อบบางกรอบแผ่นใหญ่ ไม่ต้องจุ่มน้ำ มีหมูย่างหมักเสียบไม้มา 3 ไม้ เครื่องปรุงเข้มข้น ทานกับน้ำจิ้มหัวรสชาติดกกลมกล่อมละมุนลิ้นยิ่งนัก ตามมาด้วยเนื้อย่างใบชะพลู (210 บาท) ทานคู่กับเส้นหมี่ จานนี้ต่างจากร้านอื่น ตรงที่ใช้เนื้อวัวแทนเนื้อหมู จิ้มน้ำจิ้มหวานที่มีแครอทและไชเท้าหั่นเป็นเส้นเล็ก ๆ รสชาตินุ่มนวล ชวนทานซ้ำ ต่อด้วยกุ้งพันอ้อย (280 บาท) เสิร์ฟมา 3 ชิ้น พร้อมกับเส้นหมี่ ทานกับน้ำจิ้มหวาน

เหมาะกับคนที่ไม่ชอบอาหารรสชาติจัดจ้าน ที่ขาดไม่ได้คือโปเปี้ยะทอดใส่หมูกับวุ้นเส้น (150 บาท) รสชาติกรอบกรุบกำลังดี ทานกับน้ำจิ้มหวานเช่นกัน อีก 2 อย่างที่อยากแนะนำคือขนมเบ๊องเวียดนาม (220 บาท) ใช้แป้งกรอบเหลืองน่าทาน ใส่หมูสับผัดกับผักชิ้นน้อยทะเลออกมาเชิญชวนให้ลิ้มลอง ทานคู่กับอาจาด เพิ่มรสชาติเปรี้ยวหวาน ตบท้ายด้วยปากหม้อเวียดนาม (150 บาท) ใช้แป้งบางนุ่มกำลังดี ใส่เยาะ เสิร์ฟพร้อมหมูยอหนึ่งเคียงมาข้าง ๆ โรยด้วยหอมเจียว บีบมะนาวจิ้มน้ำจิ้มหวาน อร่อยถูกใจใช้เลยทุกเมนูเสิร์ฟมาบนใบตองและจานไม้ไผ่สาน ให้ความรู้สึกที่แตกต่างเหมือนพาไปใกล้ชิดกับธรรมชาติ ส่วนงานที่ได้อาหาร Michelin the Plate 2018 ก็คือแหนมเนือง เพราะฉะนั้นถ้าท่านผู้อ่านได้มีโอกาสตามไปทานอาหารที่ร้านนี้ก็ห้ามพลาดทีเดียว มื้อนี้มา 4 คนสั่งอาหาร 6 อย่าง จ่ายไป 1,320 บาท (ไม่มี Tax และ Service Charge) ตกคนละ 330 บาท นับว่าสมเหตุสมผลโอกาสหน้า..ที่จะมาหาใหม่... สำหรับของหวานจะเปลี่ยนเมนูไปทุกวัน แต่คณะชิมเราเลือกที่จะไปเติมความหวานต่อที่ร้าน FINE OF COURSE ผิงตรงข้าม หน้าร้านทาสีแดงสะดุดตา ร้านนี้เน้นที่ไอศกรีมโฮมเมดรสชาติอร่อยเหาะ ราคาสูงกว่าร้านไอศกรีมแพรนซ์ส์เจ้าดังเล็กน้อย มีของหวานเสิร์ฟกับไอศกรีมอยู่ 4 เมนู แต่ขอแนะนำเป็น Puffy Berry (190 บาท) วาฟเฟิลอบจนกรอบเสิร์ฟคู่กับไอศกรีมและซอสเบอร์รี่ และ Black Cocorice (195 บาท) แป้งขนมปังทำเป็นรูปตารางเคลือบช็อกโกแลตเป็นวงกลม แล้วแบ่งเป็น 4 ชิ้น เสิร์ฟพร้อมไอศกรีมเช่นกัน มีไอศกรีมเกือบ 20 รสชาติให้เลือกทาน ส่วนเครื่องดื่มกับขนมแนะนำเป็นส้มยูสุโยเกิร์ตปั่น (120 บาท) และชาเขียวมัทฉะปั่น (85 บาท) เสริจจากของหวานคณะชิมก็รีบเดินทางกลับมากลับปฏิบัติหน้าที่ที่ศาลฎีกาด้วยความอึดอเมใจยิ่งนัก

รสชาติอาหาร ★★★★★
บรรยากาศ ★★★★★
ความคุ้มค่า (เงิน) ★★★★★

